27703

Poštarina plačena

Pojedini broj 4 Din.

Pretplata god. 40·— Din., za inozemstvo 50·— Din., Sjev. Amer. Unija 1 dolar.

Adresa: Zagreb I., pošt. pret. 201.

Čekovni račun: Pošt. šted., fil. Zagreb 34.654

Tekući račun: Hrv. poljodjelska banka d.d., Zagreb.

UZORNI VRTLAR i GOSPODAR

Izlazi početkom svakog mjeseca

Cijene oglasa:

1/4 stranice . . Din 100·—
1/8 „ . . „ 100·
1/16 „ . . „ 55·—
1/32 „ . . „ 30·—

Veliki oglasi prema pogodbi.

Kod višekratnog uvrštenja popust.

Prva strana omota 25% više

Mali oglasnik

do 20 riječi 10 din. Svaka daljna riječ 50 para. Debeo štampane riječi po 2 Dinara

GODINA VII. | Zagreb, kolovoz (august) 1929. | Broj 8.

LUKOVICE RIMSKIH ZUMBULA

bijele i plave boje, promjer 4—4½ cm, prodajem od srpnja do jeseni uz cijenu: komad 2 Din., 10 kom. 18 Din,- 100 kom. 160 Din,- 1000 kom. 1200 Din. Lukovice sa promjerom od 3 cm prodajem u pola cijene.
Lukovice »Narcisse Tazetta« à 2 Din., »Izis hispanica« u neodređenoj smjesi à 1 Din. — Sve narudžbe od 300 Din. na više franco pakovanje i poštarina. Roba zajamčeno zdrava. — Adresa: Marko Marojica, vrtlar Mlini-Župe, Dubrovnik.

SADRŽAJ:

„UZORNI VRTLAR“:

Glicinija ili vistarija. — Lonicera (sa slikom). — O izboru voćaka. — Kukci štetočinje na ruži. — Berba i otprema rajčica. — Kultura limuna i narandže. — Japanski šipak (sa slikom). — Razno iz vrtlarstva. — Odgovori na pitanja.

„UZORNI GOSPODAR“:

Važniji poslovi na pčelinjaku. — Jedan štetnik na žitaricama. — Raskuživanje peradnjaka i ostalih životinjskih nastanbi. — Mitarenje peradi. — Zadruga uzgajača sanskih koza. — Razno iz živinogojstva. — Odgovori na pitanja. — Bilješke.

Mijo Hercoga nasli.

Vladimir Senel

trgovina kućnih i kuhinjskih potrebština.

Zagreb, Bakačeva ulica broj 1.

✲

nuda: zubače, roglje, kosišča, držalice za motike i lopate, košare za razašiljanje poštom ili željeznicom. Vrtne stolce, klupe i stolove, batine za ruže i t. d.

Specialno stručna proizvodnja

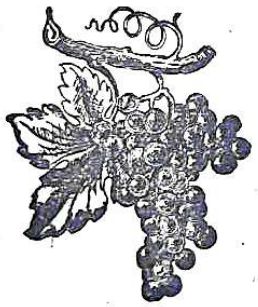

u „zrelo i zeleno“ cijepljene vinove loze na 1 i 2-godišnjo užiljenoj amer. podlozi. Korenjake amer. loze (divljake). Voćke, voćne divljake i Ruže. Priznata od svih strana kao najbolja sa najsolidnijom poslugom.

Cjenici na zahtjev besplatno!

JANKO-IVAN ŠARIĆ
vinogr. voćarski stručnjak
Petrovaradin (Sriem)

U državi najveće skladište vinove loze.

Primula obc. gigantea tamnocrvena, velecvjetna, 2—3 put prikirane jake biljke za sadenje u cvjet. lonce, 100 kom. 100—150 din.
Praški orijaški vrtni klinčići (Freilandnelken), najraniji od sviju vrtnih klinčića, jake pikirane biljke, sortirane po bojama i miješane, 100 kom. 40—50 din.
Orijaške Viola tricolor (maćuhice), jake biljke, cvijet 8—10 cm, sortirano i miješane 100 kom. 20—25 din.
Bellis i Myosotis presadi najjeftinije.
Kalemgrančice I-a novih sorti ruža, 100 pupova 50—75 din., kasnije i za zimsko okuliranje.
Za jesen preporučam svoje I-a grmaste ruže, biljke trajnice, Dahlle i dr. uz cijene bez konkurencije.
Kasnije i Cineralje, Asparaguse i t. d.

JOSEF KREJČI, trg. vrtlar
Slov. Konjice.

TRGOVINA CVIJEĆA
I. SVOBODA
ZAGREB, ILICA 37
TELEFON 12-70

✲

Najukusnija izradba modernih nadgrobnih vijenaca, bouqueta i raznih arangemenata. Cvijeće iz vlastitog vrtlarstva i sa talijanske rivijere

Traže se

ponude za sadnice Maclure, Gleditschie i bijelih i crnih dudova.

Ponude sa točnim podatcima na

Jankomir d. d.

velevrtlarija i rasadnik, Stenjevac kod Zagreba

TRGOVINA CVIJEĆA
K. KOBILICA
ZAGREB, DUGA UL. 12.

✲

Preporuča se za izradbu nadgrobnih vijenaca, bouqueta, te raznih arangemenata i cvijetnih dekoracija.

✲

Solidne cijene!
Točna podvorba!

PERAD, KUNIĆE I GOLUBE.

Žuti Orpington perad od travnja ove godine, nekoliko komada 1 god. starih. — Kuniće Belgijske orijaše. — Golube Englezere, Edl-Klätschere, i Gamel, Steiger, Kröpiere. Rasprodaje Franjo Komarek, brijač, Bjelovar. — Upitima priložiti marku od 1 dinar.

MLINOVI ZA MLEVENJE KOSTIJU

suhog mesa, žira, kukuruza i dr. i sečku za zelenu hranu za živad najbolji njemački fabrikat origin. **Heureka** nudimo na prodaju. Bez snažne hrane sa brašnom od kostiju i isecanim zelenilom (lucerka, salata itd.) ne može se dobiti krupna živad i najveći broj jaja. Tražite prospekt.

Živinarnik Drina Rogačica-Užička Bačevci.

ОГЛАС

Располажем са већом количином торфа (тресета). Заинтересовани нека се обрате на

Ст. Лозанић агроном Струга, Јужна Србија

KUNIĆE

zajamčeno čistokrvne: Belgijske orijaše sive, Bečke plave, Francuske srebrnaste, Činčila, Havana, u starosti 2—3 mjeseca, mogu se dobiti i stari, uz vrlo povoljne cijene. **Ivan Brodarić, mlinar Virje.**

TRAŽIM VRTLARA

neoženjenog, prvorazrednog stručnjaka u svim granama vrtlarstva, voćarstva i pčelarstva. Ponude i svjedodžbe slati na: Upravu vlastelinstva pl. Kiepach, KRIŽEVCI.

VRTLARSKI RADNIK,

koji može da zamjeni vrtlarskog pomoćnika, traži namještenje u vrtlariji. Ponude na upravu lista pod V. R.

OGLAS

Lijepo imanje 80 jutara, ravnica kraj Save - Šamac - daje se u zakup. Tražim druga sa nešto kapitala, da mogu vrtlarstvo, peradarstvo kao i tovljenje svinja na veliko i uzorno voditi. Položaj ugodan, kapital dobro uložen, treba samo razboritosti. Ja mogu sa ženom i djecom u glavnom obradjivati i sve uzorno držati. Prijave prima iz susretljivosti: Simon Gjokić, veletrgovina vina, Bos. Šamac.

SVAKI gospodar treba da znade, da je za vinograde, krumpir, repu i sve ratarske usjeve kao i za razno vrsno povrće i cvijeće najbolja

smjesa umjetnih gnojiva

KAS

Smjesu KAS, superfosfat i ostala umjetna gnojiva nudi

FOSFAT D.D.

za promet i trgovinu umjetnim gnojivima

Zagreb, Mažuranićev trg 4

Telefon broj 29-13 Brzojavi: FOSFAT

Sve upute o upotrebi umjetnih gnojiva besplatno!

Posve besplatno

dobije svatko prvoklasni radio-aparat sa tri lampe, za primanje sa zvučnikom uz garanciju gotovo svih evropskih stanica, tko uz solidnu cijenu kupi naš kvalitetni zvučnik (Lautsprecher).

Samo kratko vrijeme da se uvede!

Garancija: U slučaju nezadovoljstva vraćamo novac!

Ne može se ni usporediti sa ponudom konkurencije!

Tražite bezobvezno i besplatno sliku i prospekt. Dostava slijedi unutar 10 dana nakon što primimo nalog.

Fa. Graeb, Berlin-Pankow

Talstrasse 1a

VRCANI MED

bagremovac, ovogodišnji 5 kg brutto (4 i pol kg netto) za 140 Din franco pošta naručitelja, solidno pakovano, razašilje pouzećem pčelarstvo.

Ante Dabčević, Sirač (Slavonija).

IZDAJE SE

krasan vrt i zemljište sa nužnim prostorijama u neposrednoj blizini Zagreba, glavna cesta, autobus-promet. Za cvjećarstvo rijetka prilika. Reflektanti neka jave svoje adrese na upravu lista (pod brojem 283).

VINOGRAD

iznajmljujem sa zgradama i blagorodnim voćem za više godina. Veličina 6000 kvadr. metara. Za uslove obratiti se Ž. Topalović, Beograd, Bokeljska ulica 4.

SLAVULJE (Nachtigalen)

nenadkriljive pjevače dana i noći, ovogodišnje, komad po Din. 300.—, ženka Din. 100.— prodaje **Rade Kordić, Kutina, Hrvatska.**

PRODAJEM

u predgradu Dervente 6 jutara prvoklasne zemlje sa masivnim stanom. Uz zemlju tekuća voda. Zgodno za vrtlara. Upite slati Ivanu Grgiću, posjedniku, Derventa.

STAUDENGÄRTNEREI WINDMÜHLHÖHE HANNY STRAUSS

Wien XVIII., Wilbrandtgasse 11.

Velik sortiment biljaka trajnica, koje izdrže zimsku studen kao i biljaka za alpinume (kamenjare).

Zahtjevajte moj cjenik!

Najnovija knjiga o mlijeku te pravljenju maslaca i sira:

Mljekarstvo

od ing. agr. N. Zdanovskog

dobiva se **kod Uprave »Uzor. Vrtlara i Gospodara«, Zagreb, pošt. pretinac 201.** poštom uz cijenu **Din 10.—**, ako se **novac unaprijed pošalje.** Pouzećem stoji knjiga za **5 Din više.**

UZORNI VRTLAR

ILUSTROVANI • LIST • ZA • NAPREDNO • VRTLARSTVO • I • SITNO • ŽIVINOGOJSTVO

ZAGREB, KOLOVOZ (AUGUST) 1929.

GODINA VII.

BROJ 8.

Izlazi jedamput mjesečno.

Pretplata Din. 40·— (pol god. Din. 20·—). Za inozemstvo Din. 50·—. (Sjev. Amer. Unija 1 dolar). — Novac, pretplata, oglasi, suradnja i drugo šalje se na: „Uzorni Vrtlar", Zagreb I., Poštanski pretinac 201.

Ing. C. Jeglič:

Glicinija ili vistarija

(Glycine, Wistaria).

Krasan li je izgled kuće, obasjane blagim proljetnim suncem a ukrašene dugim, visećim grozdovima modrog cvijeća kitajske glicinije (wistária* sinénsis = wistaria polystachya). Zapravo brojimo tu raslinu među najbolje i najljepše trajne penjalice. Kitaj je njena domovina, ali već davno počeli su ju gojiti japanski vrtlari, a ima već čitavo stoljeće, otkako se udomaćila i po svim evropskim krajevima, u kojima nije podneblje preoštro.

Drvenasta raslina, koja se već od tla razgranala, uspinje se svojim ovijajućim se stabaljkama na 8 m visoko. Cvijeće, kojemu je prvotna boja modro-ljubičasta, sabralo se u 20—30 cm duge rahle grozdove. Cvatnja započimlje već koncem aprila, prije nego se razvije perasto lišće, ali najbujnije cvatu glicinije u maju i juniju; u povoljnim položajima često procvatu ljeti po drugiput, ali dakako ne u tolikoj krasoti kao s proljeća. Nekoje druge vrtlarske sorte kitajske glicinije, koje se razlikuju oblikom listova te veličinom i bojom (kadšto gurmatog bijelog cvijeća, ili crvenkastog), nisu tako lijepe kao prvotna, modro-ljubičasta glicinija.

Glicinija dostiže visoku starost a zato ju moramo već kod sadenja dobro opskrbiti svime, što joj za povoljan rast treba. Sadimo ju s proljeća, jer glicinija ne podnosi smrzavice dokgod nije ukorijenjena. Zemlju uz kućne zidove, gdje ima mnogo krupnijih građevnih otpadaka, treba dosta duboko prekopati te iščistiti; redovito trebat će u jamu navoziti drugu zemlju i pognojiti stajskim gnojem. Glicinija zahtijeva rodno, primjereno vlažno i ne preteško ali dobro propusno tlo, u zaklonjenom, toplom i sunčanom položaju. Ne samo uz kućne zidove, nego i na špaliru vrtne kolibe i nadsvodenog hodnika ili zasjenka (pergole) izvrsno uspijeva, ako ima mnogo sunca. Ne valja je saditi tijesno uz drvlje i grmovlje, jer njeno debelo korijenje treba samo za se dosta prostora i hrane.

Mlade rasline obrezuju se i uređe s jeseni. Gdje je tštrije podneblje, privinu se stabaljke starijih glicinija u jesen na zemlju te ujedno prikrate predugi i nedozreli izboji; stabaljke se rahlo povežu i oviju slamom, slično kao rozgve vinove loze, a potom se pokriju suhim listincem. Jače pozeble glicinije slobodno se s proljeća prirežu do starog drva, da protjeraju nove, krepke mladice. Starijim raslinama već prema potrebi odstranimo neupotrebive i prestare drvene česti, a ljeti, u junu ili julu mjesecu, pinsiramo nove izboje na kojih 10 pupova, da se potom što krepčije razvije cvjetni zametak.

Mnogi se tuže, da glicinije nerado i slabo cvatu a mladice da pozebu i u blagim zimama. Krivnja je ponajčešće u tom, što su rasline usađene na nezgodnom mjestu, ili pak što su gnojene preobilno odnosno odviše jednostrano sa gnojnicom ili stajskim gnojem. Glicinije najbolje uspijevaju i najradije cvatu uza zaklonjene južne zidove. Masna i hladna zemlja nikako im ne prija. Obično ne traže posebnog dušičnog gnojenja, pa im ne treba davati svježeg stajskog gnoja. U pregnojnoj, teškoj i hladnoj zemlji razviju se namjesto cvjetnih izboja duge divlje mladice, koje ne dozriju u pravo vrijeme pa zimi ubrzo pozebu. Da drvenaste mladice što prije dozore, zalijevaj u ljetnim mjesecima razrijeđenim fosfornim gnojivima (superfosfatom ili Tomasovom drozgom).

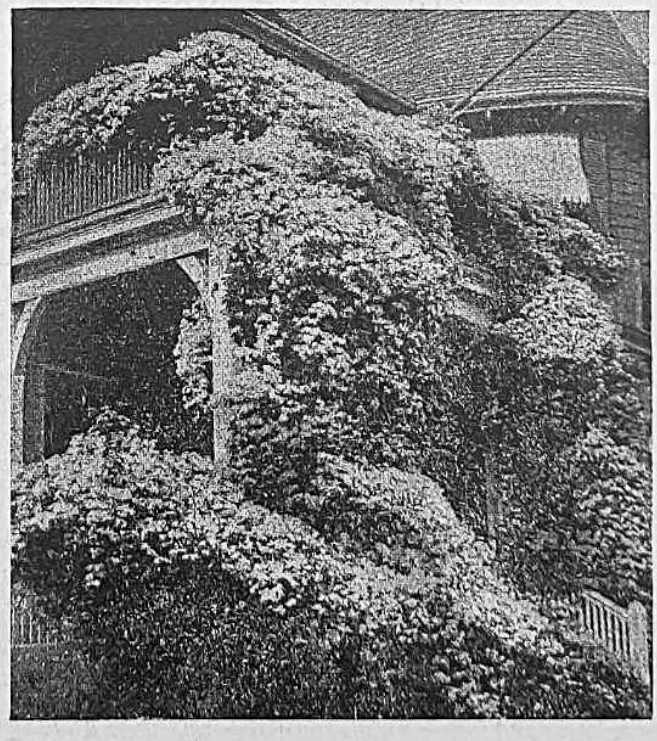

Clematis paniculata, vrlo bujna penjalica uz kućne zidove.

Nekojim raslinama mnogo će koristiti, ako ih posebno pognojimo još i sa vapnenim prahom.

Mlade glicinije trebaju nakon sadnje obično 4—5 godina prije nego počnu bogatije cvasti. Kasnije pak cva-

*) Po američkom profesoru C. Wistaru.

tu uvijek marljivije i stalnije. K cvatućoj gliciniji krasno pristaju proljetni Clematisi, koji podnašaju južni položaj.

Glicinije, uzgojene iz sjemena, obično cvatu nerado, kasno i slabo, premda se jako razrastu. Sjeme se mora posijati u toploj prostoriji, a isklije već za 10 dana, ali ipak oko 80% sjemena ne proklije. Glede cvatnje bolje i ljepše uspjehe postizavamo, ako glicinije razmnažamo sadenicama i grebenicama te cijepljenjem na podlogu, uzgojenu iz sjemena.

Za sadenice uzimaju se reznice korijenja. U mjesecu martu (ožujku) izrežu se poput olovke debele žile korijenja od prilike na 5 cm duge komade. Sade se u plitak sandučić, napunjen smjesom pijeska i dobrog komposta. Saditi ih treba tako, da bude na vrhu onaj kraj reznice, koji je na matičnoj biljci bio bliže korijenovu vratu. Ne imaš li na vrtu toploga klijališta, prekrij sandučić staklenom pločom i postavi ga u toplu sobu. Tu će na reznicama izbiti novi vlaknasti korijenčići i mladice. Da se sadnice priviknu svježem, otvorenom uzduhu, presadimo ih najprije pojedince u male cvjetne lonce.

Različne posebne oblike cijepe vrtlari na korijenove reznice kitajske i sjevero-američke glicinije (wistaria frutéscens).

Na malo i za domaću potrebu najlakše se razmnaža gliciniju proljetnim grebenicama. S proljeća mladicu iz prošle godine privineš k zemlji i zakopaš ju tako, da iz zemlje vire 3—4 pupa. U toploj, lahkoj zemlji ukorijenjuju se grebenice dosta lako.

Neka druga vrsta glicinije, snažno rastuća wistéria multijuga, ima još veće, do 1 m duge cvjetne grozdove; boja cvijetova je modrikasta, bijela ili ružičasta. Manje bujnog rasta je sjevero-američka glicinija (wistaria frutéscens), koja ljeti razvije 10—15 cm duge grozdove sa crveno-ljubičastim cvijetovima.

Lonicera

(Kovačnik ali kozji parkeljci.)

Le bolj redko je še videti po vrtovih kozje parkeljce. Vendar bi ta stara, trpežna spenjavka z bogatim, dehtivim cvetjem zaslužila več pozornosti tudi spričo novejših krasotic. Najbolje se obnese na vrtni ograji in pri utah.

Pri nas domači kovačnik lonicera caprifolium je grm s šibkimi, ovijajočimi se stebli, ki se spne po več metrov visoko in cvete konec maja in v juniju. Najvišja lista na cvetoči mladiki sta zrasla v okroglasto ploskev, nekaj dvojic nižjih listov je zraslih le z dnom, drugi listi pa so prosti in kratkopecljati. Belkasti cveti, ki sede v šestericah, opojno dehte zlasti na noč, ko jih obiskujejo metulji mračniki. Najzgodnejša je vrtna oblika praécox (=rana), ki razvije rumenkasto in rožnato nadahnjeno cvetje že sredi maja.

Tak isto raste pri nas po grmovju in ob gozdu lonicera periclymenum (navadni ali divji kovačnik), ki ima vse liste proste (ločene) in pecljate cvetne glavice. Ta vrsta zacvete mesec dni kesneje od prejšnje in prav tako močno diši. Priljubljena je njena vrtnarska oblika var. (iatio) serótina (= pozna) ali semperflórens (= vedno cvetoča), ki cvete rumenkasto in rdečkasto od junija do jeseni.

Razen teh dveh domačih vrst stoji na volji precejšna izbira lepih tujk, ki so pa manj dehtive ali brez duha in iz večine bolj občutljive ter potrebujejo v zimskem mrazu odejo. Mnogo se priporočajo: italijanska lonicera etrúsca z rumenim cvetjem v maju in juniju, lonicera Brównii (zlasti rdeča var. plantieréns in živahno karminasta var. fuchsioides, ki cveteta od junija dalje), bela, poleti cvetoča lonicera Halliana s trpežnim, skoraj vednozelenim listjem, dalje rumena Kitajka lonicera trogophylla, ki zacvete v juniju, njena novejša križanka lonicera Tellmanniána, ki je že v maju posuta z živahno rumenim cvetjem i dr. Brhko pisani japonski kovačnik lonicera brachypoda aureoreticuláta, ki ima majhne, okroglaste in rumeno žilnate liste in ki se spne le 1—2 m visoko, pa kaj rad pozebe in ga je treba posebno skrbno zavarovati pred zimskim mrazom.

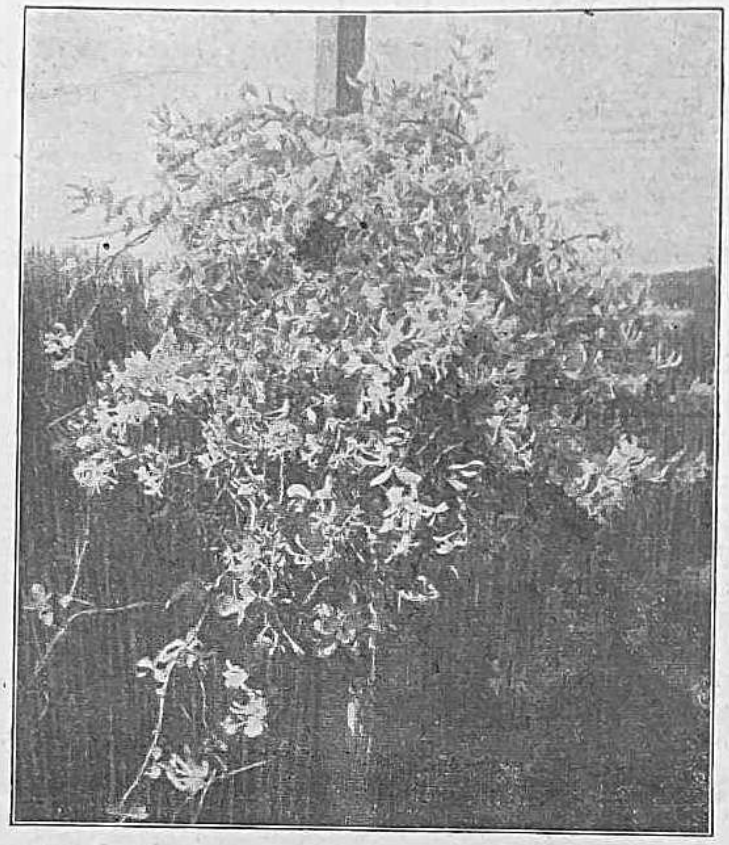

Lonicera (Kovačnik, ali kozji parkeljci) Hrv.: Kozja krv ili kozolist.

Kovačnikom ugaja rodovitna in ne premokra vrtna zemlja, solnčna ter zračna lega in prav tako polsenca. Občutljivejše vrste moraš zavarovati zlasti tudi pred zimskim solncem. Skrajševanje je redkokdaj potrebno in le pri močneje rastočih vrstah; sicer pa zadostuje, da vsako leto iztrebiš star in pretenek les ter ostale veje in odganjke znova privežeš.

Kovačniki se razmnožujejo z lesnatimi potaknjenci jeseni, z zelenimi spomladi, in z grebenicami. Lonicera caprifolium (in tudi njena vrtna oblika praecox) se pa najuspešnejše razmnoži z jesensko setvijo.

Ing. C. Jeglič.

---

*) Po nemškem botaniku A. Lonitzeru.

Josip Kirin:

O izboru voćaka*)

I. JABUKA.

Od svih naših voćaka jabuke zauzimaju prvo mjesto. Po svojoj velikoj vrijednosti one to zaista zaslužuju. Plod jabuka uživa se prijesan, od njega se prave izvrsni kolači a dobiva se i vrlo ukusno i zdravo piće — jabučnica.

Prve jabuke dozrijevaju ljeti, onda slijede jesenske, a najizvrsnije su zimske. Ljetne se dobro plaćaju, jer su prve, a zimske, jer se dobro spremljene dugo drže, — do novih.

Ljetne jabuke.

Virginska ružica. Lijepo okruglasta a često nešto dugoljasta. Boje je bijele s crvenim prugama. Kad malo stoji, bude žuta kao slama. Lijepo miriši, meso joj je vrlo fina okusa, dosta sočno i mirišljivo. Tek ima po vinu. Stablo joj nije osjetljivo a rodi dobro. Dozrije oko polovice srpnja, pa je jedna od prvih i najboljih ljetnih jabuka. Zaslužuje, da se što više proširi.

Ljetna kalvilka također dozrijeva polovicom srpnja. Plodovi su dosta krupni s rebrima (karakteristika svih kalvilki-rebrača). Boje je žute, miriše ugodno, a teka je vrlo ukusna. Na trgu se vrlo traži. Zaslužuje, da se što više goji.

Bijeli astrahan dozrijeva mjeseca srpnja, a cijeni se vrlo u kućanstvu i na trgu. Plod je srednje velik i plosnato okrugao. Meso je bijelkasto, ukusa po vinu i vrlo tečno. Stablo raste bujno, rodi rano i obilno te je otporno, pa uspijeva i na visokim položajima. Važno je i to, što cvate dosta kasno, pa ne pozebe rado.

Astrahan crveni sličan je bijelom. Boje je blijedo-žućkaste s lijepim crvenim prugama, posutim bijelkasto žutim piknjama. Otuda joj ime. Meso joj je bijelo, pod kožicom nešto crvenkasto, vrlo sočno, kiselkasto i mirišljivo. Stablo raste naglo. Rodi rano i obilno. Uspijeva i u studenima i visokim položajima kao i bijela astrahanka.

Preporuča se, da se radi svojih odlika što više goji.

Breskvača crvenkasta je jedna od najljepših ljetnih jabuka. Kožurica joj je vrlo fina i glatka, na prisojnoj (sunčanoj) strani crvena kao karmin. Na zasjenjenoj strani je bijela. Dok je na stablu, pokrita je finom modrom mûkom. Meso joj je bijelo, pod kožicom crvenkasto, a okusa je vrlo fina mirodijskog a tek ima po vinu. Stablo ne naraste visoko, zato je prikladna, da se goji i po vrtovima.

Stožerka je vrlo krasna dosta krupna i nešto dugoljasta, žuta, crveno prugasta jabuka. Dozrijeva mjeseca kolovoza. Radi finog okusa i slasnog teka vrlo se cijeni. Rodi dosta rano.

Knjeginja Olga dozrijeva u kolovozu. Plod je srednje veličine, crven i vrlo ukusnog teka. Raste bujno i rodi obilno.

*

Ovo su najpoznatije vrsti ljetnih jabuka, koje uspijevaju u našim krajevima. No osim ovih goje se još: Crvena margaretkinja, Češka ljetna ružica — (uspijeva i na nešto vlažnom i jakom tlu), onda Ljetna parmenka (dozrijeva u mjesecu rujnu, pa se vrlo cijeni u kućanstvu). Dobro raste i uspijeva također u brdovitim položajima. Mjeseca kolovoza dozrijeva i Fraasova ljetna kalvilka. (Ime ima po župniku Fraasu u Wirtemberškoj, koji ju je uzgojio. Izvrsna je za stol. Uspijeva i u neprijatnom položaju, a može se gojiti i kao patuljak u drvoredu.

Jesenske jabuke.

Cellinijeva jabuka jesenska poznata je od kakvih 30 godina, a zovu je u Langtonova najbolja.

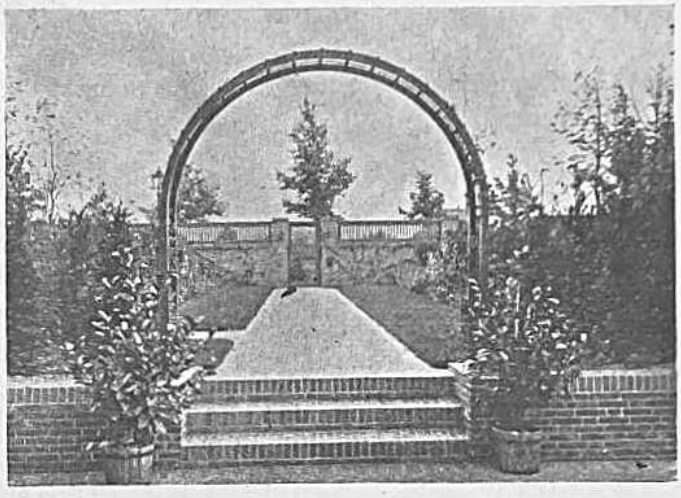

Dvostruki željezni luk za privezivanje ruža penjalica.

Plod je dosta krupan, nešto plosnat, a kožica glatka, zelenkasta, kasnije jasno žuta na prisojnoj strani s lijepim prugama poput mramora, a često je i posve crvena. Stablo nije osjetljivo, a rodi vrlo rano i obilno. Može se gojiti u raznim oblicima. Vrlo se preporuča.

Bernska ružica je dosta raširena crvena jabuka. Posve razviti plodovi su dosta krupni i pokriveni finom plavkastom mûkom. Meso je crvenkasto, vrlo ukusno, a miriši po mirodijama. Dozrijeva u listopadu i drži se do ožujka.

Crveni Ananas je i kod nas vrlo raširena jabuka. A ona to zaslužuje radi svoje krasne boje i radi izvanredno finog mirodijskog teka. Kožica joj je fina, glatka i nešto masna. Plodovi su svijetlo crveni, a na prisojnoj strani crveni poput karmina. Dozrijeva koncem rujna, a drži se dugo — dapače i u zimi. Stablo raste vrlo lijepo. Cvate dosta kasno, pa ne pozebe rado.

Grafenštajnka je dosta raširena jesenska jabuka, koja uspijeva samo u povoljnom položaju. Može se gojiti i u vrtu kao kordunašica. Plod je krupan, svijetlo žut poput slame, a na prisojnoj strani crvenkast s tamno crvenkastim piknjama. Često s rđavim crnim pjegama. Meso joj je žućkasto, vrlo sočno s mirišljivim tekom. Dozrije u listopadu, a drži se do prosinca. Za stol je vrlo obljubljena, a u trgovini se mnogo traži.

Car Aleksandar rado se goji radi vrlo krupnih plodova. Kožica je fina i glatka, blijedo-žuta s tamno-crvenim prugama, koje su posute piknjama. Meso je bijelo, tečno i miriši po vinu. Raste bujno a rodi dobro. Uspijeva i na višim položajima.

*

Osim navedenih jesenskih jabuka goje se kod nas i ove vrsti:

Parmenka škrletna s prilično krupnim, žutim na prisojnoj strani crvenim prugama. Meso je žućkasto-bijelo, vrlo je prhko, slatko i mirišljivo. Dozrijeva koncem rujna i drži se do zime. Rodi obilno. Uspijeva i u neprijatnom položaju, ali u plodnom i dubokom tlu.

---

*) Gledaj broj 6. i 7.

Siva jesenska carevka slična je *sivoj francuskoj carevski*, no s tom razlikom, što prva dozrijeva prije i što joj je meso žućkasto, dok je u ove druge meso zelenkasto. Plod je krupan, zeleno-žut, na prisojnoj strani smede-crvenim ili rusim mrljama, po kojima se vide velike sive piknje. Stablo raste bujno, rodi dobro. Vrlo je obljubljena jabuka, koja je kod nas poznata i pod imenom »Lederica«.

Crvena jesenska kalvilka je dosta raširena jesenska jabuka. Plod joj je mastan, tamno-crven, koja boja na prisojnoj strani prelazi u crno-crvenu. Dozrijeva koncem rujna, ali se drži kratko vrijeme. Uspijeva samo u zaklonjenim položajima i u dobrom tlu.

Zimske jabuke.

Ove su najbrojnije, a goje se radi toga, što se drže dugo i što se mogu za dobar novac prodavati u zimi, kad nema drugoga voća. Znademo, kako se lijepa jabuka dobro plaća o Božiću, o Uskrsu a i kašnje i kako se takvim jabukama svaki voćar i svaka kućanica ponosi. Mi ćemo ovdje navesti samo najpoznatije i najbolje vrsti.

Bijela zimska kalvilka drži se uopće najboljom jabukom. Potječe iz Francuske. Poznata je također i pod imenom »Jabuka dunjača« (Quitten-Apfel). Plod je žuto-zelene boje sa svijetlo-smedim, bijelim ili zelenkastim pjegama. Teka i mirisa je vanredno finoga. Drži se do ožujka. Stablo raste sporo a rodi dosta slabo. Treba vrlo zaštićeno mjesto i dobru zemlju. Radi toga vole ju gojiti kao patuljak. Pošto kod nas ne uspijeva dobro van u osobito povoljnim predjelima, to se goji vrlo malo. Još je nepovoljno i to, što joj lišće rado strada od griba »Fusicladium«, protiv česa se mora štrcati smjesom od galice i vapna.

Belfleur žuti zamjenjuje bijelu zimsku kalvilku. Plod joj je krasan, žut s crvenkastim točkama i pjegama, a meso sa žuto zelenim žilicama. Ukusa je vrlo finog, mirodijskog. Drži se do proljeća. Cvate nešto kasnije, zato ne pozebe rado. Rodi obilno. Rado je goje, osobito u novije doba.

Kanada - carevka (Pariser Rambour Reinatte) izvrsna je zimska jabuka, koja se radi vrsnoće natječe zimskom kalvilkom. Plod je krupan, nešto spljošten, boje zelenkasto-žute ili posve žute. Meso zelenkasto-žuto, vanredno finog ukusa. Drži se do svibnja. Plod rado velhne, zato se ne smije brati prije polovice oktobra. Stablo raste naglo i rodi obilno. Protiv nepogoda je otporno. Plod je vrlo obljubljen, traži se mnogo i plaća dobro. Zato se gojenje preporuča i valjalo bi, da se što više proširi.

Engleska zlatna zimska parmenka spada u vrstu Peppinga. Potječe iz Engleske. Mnogo je raširena po Njemačkoj, a u novije vrijeme se i kod nas mnogo goji. Jedna od najobljubljenijih i najrasprostranjenih vrsta. Plod je dosta velik, zlatno-žute boje. Meso žućkasto-bijelo, vrlo sočno i mirsavog teka. Zrije koncem rujna a drži se do ožujka. Prerano se ne smije brati. Izvrsna je za stol a i vino, jer je vrlo sočna. Za trgovinu radi lakog rukovanja vrlo prikladna. Uspijeva na svakom položaju. Vrlo se preporuča.

Ovoj jabuci su dosta slične:

Pepping Coks, Londonski pepping i Ribstonov pepping. Plod prve je sjajno rumen, srednje je veličine. Mnogo se cijeni za stol i trgovinu. Uspijeva dobro i u nepovoljnijem položaju.

Londonski pepping nadomješćuje zimsku kalvilku. Plod je krupan, jasno-žut, crveno išaran. Drži se do novih jabuka. Rodi vrlo obilno. Radi svoje finoće plod spada u zimsko stolno voće osobite kvalitete.

Ribstonov pepping je svijetlo-žute a kasnije zlatno-žute boje sa crvenilom na prisojnoj strani. Meso ukusno mirodijskog okusa. Jer je vrlo sočna, dobra je za pravljenje vina. Drži se do travnja. Raste naglo i bujno, a s obzirom na položaj nije izbirljiva.

Ananas carevka je jabuka srednje veličine, oblika kruglastog. Meso je bijelo-žuto, veoma sočno mirišljivog teka. Vrlo se traži za stol. Drži se do ožujka a dobro spremljena i dulje. Vrlo je rasprostranjena vrsta.

Crvena malinovka je vrlo tražena i dosta raširena zimska jabuka. Plod je krupan, malo plosnat, zelenkasto-žute a kasnije posve žute boje s tamnocrvenim prugama na prisojnoj strani. Meso joj je bijelo, a često crvenkasto, sočno, a miriši po malinama, od česa joj je ime. Za stol se vrlo traži. Drži se do proljeća. Cvate kasno a rodi dobro. Dobro uspijeva i u neprijatnijim položajima.

Žuti Rihard je krasna, krupna dugoljasta i rebrasta jabuka. Plod je gladak, mastan, zeleno-žut, a kasnije posve žut. Meso je bijelo, sočno, mirišljivo, teka ugodno-kiselkasta. Za stol jabuke prve vrsti. Drži se do proljeća. Stablo raste prilično bujno, rodi skoro svake godine, ali ne baš obilno. Uspijeva i u neprijatnijim te studenijim predjelima. Zato je vrlo rado goje.

Maršancika (Maršanskerica) je veoma poznata jabuka kod nas a i drugdje, osobito u Češkoj, Tirolu, Austriji. Za stol i trgovinu je jedna od najizvrsnijih jabuka. Plod nije velik, zeleno-žut, a kasnije zlatno-žut i sjajan je poput voska. Meso je bijelo, oslasno, mirišljivo, vrlo ukusno i osvježujuće. Dozrijeva u studenom, a drži se do proljeća. Stablo raste lagano, rodi dosta kasno, a obilno istom u starosti.

Bijela zimska tafetica (Taffetas blanc. Wachsapfel) je stara i vrlo poznata vrsta. Plod je svijetao i žuto-zelen, na prisojnoj strani crvenkast. Teka je ukusna, slatko kiselkasta. Vrlo je sočna, pa je zato izvrsna za pravljenje vina. Cvate kasno: pod konac svibnja i početkom lipnja. Dozrijeva u listopadu a drži se do prosinca. Položaj joj je svaki povoljan.

Neprispodobiva carevka (Peasgood Gold reinette) je najveća renetta prekrasna formom i ljepotom. Plod je isprva zeleno-žut a kasnije zlatno-žut. Na prisojnoj strani crvenkasta. Vrlo sočna i nešto mirodijskog ukusa.

Dozrijeva u studenom, a drži se do siječnja. Stablo je vrlo jako a rodi obilno. Uspijeva u zaštićenom položaju.

Crvena Eiserica (Mohrenstettiner, Mohrenborsdorfer, RoterStrefling, Paradiesapfel, Rotapfel) je krasna crvena jabuka. Plod je dosta velik i nešto oplošten. Ukusa izvrsna. Brati mora se kasno. Dozrijeva u prosincu, a traje do lipnja. U dobroj pivnici i dalje. Stablo raste bujno, krošnja široka, cvate dosta kasno a rodi vrlo obilno — u povoljnim prilikama i do 100 godina. Protiv mrazova je dosta sigurna. Uspijeva svagdje.

Baumanova carevka je srednje velikog, plosnato okrugla ploda. Boje krasno crvene, a mesa sočnog i vrlo ukusnog. Dozrijeva u prosincu, a drži se do ožujka. Rodi obilno, a za cvatnje nije osjetljiva. Vrlo se preporuča.

Langtonova najbolja (Langtons Sondergleichen) je radi svoje ljepote vrlo cijenjena jabuka. Kožica joj je glatka, sjajna, zelenkasto-žuta a kasnije svijetlo-

žuta i pokrivena tamno-crvenim pjegama. Dozrijeva početkom rujna, a drži se dugo. Raste bujno. U cvatnji nije osjetljiva. Uspijeva i u nepovoljnim položajima. Rodi rano i obilno.

Štetinka (Roter Stettiner, Rostocker). Plod početka svijetlo-zelen, onda žuto-zelen a na sunčanoj strani crven kao krv. Meso zelenkasto-bijelo, ugodno, slatko-kiselkasto. Dozrijeva u prosincu a traje do ljeta. — Uspijeva svagdje. Lijepa krošnja razvije joj se istom kasnije. Grane joj vise. Radi svojih svojstava (osobito što se vrlo dugo drži) vrlo se preporuča.

Srčika je naša domaća jabuka. Najviše je goje u požeškoj okolici, Djakovu i u drugim slavonskim mjestima. Ima je tri vrsti: zelena, zeleno-crvena i nešto manja zeleno-crvena. Ova miriše najfinije. Dozrijeva u prosincu, a drži se do ljeta. Stablo raste naglo i bujno, ali rodi kasno; no kad počne roditi, rodi obilno.

Srčiku su kušali gojiti i drugdje u našim krajevima, ali potpuno nije uspjela. Stalno je, da joj prija samo slavonsko podneblje i to ne svagdje. Tvrde, da ta izvrsna jabuka dapače degenerira. U nekim krajevima napada ju rak rana, pa se boje, da će je s vremenom i nestati. Nekoć su je mnogo izvažali, jer je radi toga, što se dugo drži, bila vrlo sposobna za transport.

Gloria mundi (Bella Josephine), je ogromna jabuka. Okrugla je, a izraste velika kao repa. Nije baš izvrsna, ali radi njene ogromnosti se tu i tamo goji. Rado je cijelu peku, pa na pladnju donose na stol. U tome uživaju, kad takovom rijetkošću mogu podvoriti gosta. Dozrijeva u prosincu, a drži se do ožujka. Ne rodi rano.

Osim ovdje navedenih imade još mnogo vrsti jabuka. Ali sve ovdje nije moći navesti i opisati. Ovdje navedene su najviše raširene a više manje uspijevaju u svim našim krajevima. Mnogi poznaju koju drugu dobru vrstu. Ako je uistinu dobra, neka je goje i dalje.

Dr. Aug. Langhoffer:

Kukci štetočinje na ruži

Uživamo u miljenicima vrta, krasnome cvijeću, među kojim odlično mjesto zauzimlje ruža, toli raznolična svojim uzrastom, bojom i mirisom cvijetova. Posve je naravno, da ju čuvamo od svega, što joj ne prija, pa ju tako moramo često čuvati i od proždrljivih kukaca, a tih ima svakojakih. Ima ih, koji idu i na drugo različito bilje, a zalutaju i na ružu, no ima i takovih, koji upravo ružu rado ili čak isključivo odabiru. Svrnimo malo svoju pažnju na ove štetočinje, bilo da oni kvare stabljiku, izgrizaju lišće, oštećuju pupove ili se pak goste na cvijetu.

Hrušt ždere svakojako lišće, pa si lako nađe brane. Kad nije jako izbirljiv, nije mu stalo baš do ruže. Ako je bilo obilno hruševa u blizini ruže, odlože ženke u zemlju jajašca, iz kojih se izvale masne ličinke, grčice. One podgrizaju najradje nježnije žilice korijenja, a na debljim žilama oglodu koru, pa ruže slabo uspijevaju. Ako se hruševi ranom zorom stresu i oberu pa vrućom vodom ofure, perad će ih rado pojesti, bilo odmah svježe ili osušene zimi. Ubijeni hruševi, pomiješani sa zemljom, strunu i daju izvrstan gnoj. Svaku grčicu iz zemlje iskopanu treba dati peradi, a gdje je sumnjivo da grčice u većoj mjeri podgrizaju korijenje, štrca se u zemlju, u razmacima, otrovna lako upaljiva tekućina, sumporougljik Dobro je, ako se na četvornom metru načini 8—10 rupica, 18—22 cm dubokih, i u te rupice umetne po jedna želatinska kapsula sa tom tekućinom. U zemlji će se omot otopiti a tekućina ishlapiti i ugušiti grčice. Grčice rado idu na mrkvu, pa se na nju mogu namečiti.

Slično običnom, čini štete i madjalov hrušt i manja mu rodbina, dok korijenje oštećuju i ličinke klisnjaka, koje se mogu namečiti na kriške krompira i na šalatu. Sjajno zelenog ili crvenkasto-zelenog kornjaša, zlatnu maru, prozvali su Nijemci »Rosenkäfer« (ružin kornjaš), jer se često vidi na šipku, kako se udubi u cvijet i tamo se gosti.

Kornjaši sa produženom glavom u rilce, pipe, nameče se i na ružu. Jedne su kovinsko sjajne boje te nagrizaju izboje ruže, koji onda uvehnu i otpadnu. Tu je ženka smjestila jajašce dok inače kornjaš čini samo neznatnu štetu. Znadu biti neugodni osobito u cjepilnjaku. Dobro je, ako se rano ujutru, dok su još na pol ukočeni, stresu i ofure. Može se štrcati i sa petrolejskom emulzijom ili rastopinom arzenovog zelenila. Viseće ili već otpale izboje treba dakako uništiti. Ima i većih pipa sive, smeđe ili skoro crne boje, koje idu na drugo bilje, a i na ružu, oglodu koru i izgrizu pupove. Ličinke su kratke, debele, žućkasto-bijele, a bez nogu. Oglodu žilice korijenja preko zime i oslabe ružu, koja onda kunja. Kornjaši se teško opaze, radi boje slične zemlji sakrivaju se pod grudice zemlje. Ako im se podmetne mahovina ili lišće, uvuku se ovamo, pa se odavle mogu ujutru istresti i uništiti. Nekoji vole lucernu, te se mogu na nju namečiti.

Osice. Ima mnogo osica, koje nemaju žalca nego leglicu Medu ovima ima dosta štetočinja na različitome bilju, pa nije čudo da su si neke odabrale baš ružu. Na ruži se goste ličinke, pa gusjenice, koje idu u zemlju, gdje se zakukulje. Jedne od ovih ubuše se u izboj, izjedu srčiku pa se izboj osuši; druge se ubuše u trn. Treću bi mogli prozvati ružinom osicom. Ova ima crnu glavu a inače je zagasito žuta. Pagusjenica ima 9 pari nogu, (dok gusjenice leptira imadu najviše 8 pari), blijedo zelenkasta je, a na hrptu manje više narančasta. Sabire se u društva. — Četvrta jedna osica izreže iz lišća uske pruge i smota si spiralno omot, koji povećava po malo kako raste. To udara u oči, a osobito je i to, što ima samo 3 para prsnih nogu. Sjajno crna osica sa crnim stegnima i crveno-žutim nogama ima u ženke preko zadka bijeli pojas. Ličinka je zelena, a rado se omota, kad miruje. Ima 11 pari nogu, a izgrize rupe u lišću ruža. — Ima i jedna mala, tek 3—4 mm duga osica, dosta obična, koja smota lišće ruže. Ako se na nju ne pazi, može se jako raširiti. Na ružu dolazi osica crne glave, inače crvenosmeđa sa blijedozelenom pagusjenicom, koja smota list ruže spiralno. Na šipku vidjeva se češće čudan izrast poput mahovine, kojoj su zelene niti na sunčanoj strani crvenkaste. Te bakuške su nekad podmetali pod jastuk, jer da tobož uzrokuju dobar san.

Sve ove osice i njihove pagusjenice tamanimo tako, da ih za hladnog jutra stresemo i usmrtimo.

Pčela krojačica. Ako nađete na ruži pčelu samotarku, slično pčeli medarici, da reže iz lista polukružne komade i odnosi ih nekamo, znajte da je to krojila pčelica, koja te komade lišća slaže kao u neke napršnjake, jedan do drugog u šupljoj stabljici ili pukotini starog drveta, gdje se onda odgaja njeno potomstvo.

Mravi znadu na ruži biti dosadni, isproruju zemlju, pa korijenje izgubi dodir sa zemljom, a kažu da

mravi mogu korijenje i ozlijediti. Kako vole slatke sokove, ližu ušenjake, a ovi nadomjeste gubitak slatkih sokova jačim sisanjem sokova iz ruže, koja uslijed toga slabi. Kaže se, da i pupove izgrizaju.

Leptiri ne čine štete, nego samo sišu iz cvijeća medljani sok. Ali zato smetaju proždrljive njihove gusjenice. Gusjenica kukavičjeg suznika ide više na voćke i šumsko drveće, no zna i ružu do gola obrstiti, pa požderе pupove, lišće i mladice. Treba zato uništiti jajašca, koja odlaže oko tankih grana, kao prsten, a zgnječiti i zapretke te gusjenice. Leptiri se mogu noću hvatati i na svjetiljku (lampu). Slično dolaze na ružu i gusjenice gubara a kadšto i zlatokraja. Ima i letpirića, koji idu na ružu. Kadšto zna biti mnogo savijača oko ruža, čije zelene gusjenice smotaju, saviju lišće i požderu nježne listiće i pupove. Ima i sitnih leptirića, čije sitne gusjenice buše u lišću, miniraju ga, a i takovih, koje si prave posebne tokove. Peruške su leptirići sa razdijeljenim poput peruške krilcima. Njihove gusjenice unište pupove ruža, a zadu i u stabljiku.

Među rilčare idu ušenjaci i štitaši. Od ušenjaka jako se često na ruži nalazi »ružin ušenjak«, koji se jako množi. Ženka bez oplodnje rada žive ženke, oko 30 njih, pa kada bi to tako išlo nesmetano bilo bi u drugom pokoljenju 900, u trećem 27 hiljada, u šestom 24 a u sedmom čak 720 milijuna. Na svu sreću dolaze svakojake zaprijeke tome silnom množenju. Pod jesen se tek pojavi nekrilata ženka i krilati mužjak.

Na ruži dolaze i drugi ušenjaci, koji svi sisanjem slabe ružu. Žderu ih: vašičari, božje ovčice, muhe njihalice i njihove ličinke kao i osice najeznice. — Ruža zna kadšto imati i štitaše. Vidio sam ružu, koja je bila sva načičkana štitašima. Ove nametnike treba kefom ostrugati, naprašiti buhačem ili poštrcati otrovnim tekućinama proti štetočinjama.

Čuvajmo i branimo mile nam ruže od kukaca štetočinja!

Kultura limuna i narandže

I limun i narandža jesu voćke toplog podneblja, te ne trpe studeni. Njihova je domovina istočna Azija; istorija ih bilježi pre Hrista, kada su se sa ovim zimzelenim rašćem u prastara vremena kitili vrtovi starih Asiraca i Babilonaca. Stari Arapi, kad su došli u Evropu, doniješe limun i ljutu naranču, dok mandarine i slatke naranče, kako se priča, doniješe Portugalci iz Kine, ili iz Indokine, pa se ovo rašće i kao ukras i kao oblagorodeno ubrzo raširilo po južnim predjelima Evrope.

Limun (Citrus medica) svatko poznaje i njegov žuti i mirišljivi plod rado se troši na razne načine. On se ubraja u porodicu Rutaceae, a raste i u dubljem grmenu, odakle se presađuje i kalemi (cijepi). Limuna ima nekoliko vrsta i podvrsta sa odlikama po ukusu ploda i samom grmenu (bodljikama). Tako se sretamo sa slatkim limunom, kalabreškim iz Kalabrije, brigetskim, koji je vrlo rodan, i jednom podvrstom zvanom »fuski«, koja i najveću studen izdržati može. Među ovim vrstama ima ih i takvih, kojima je meso i slatko i gorko, iz čije se kore izrađuje neko ulje.

Limun je drvo toplog, žarkog podneblja, do 40° C, dok studeni jedva izdrži do 10° C, kao što se pokazalo prošle zime, kad je limun skoro svuda promrzao. Slabo je pomoglo i pokrivanje limunova sa slamom, jer je zima došla naglo.

Limun se razmnožava: iz sjemena, ključicama (grančicama), položenicama, korenjacima i kalemljenjem (navrtanjem). Najbolji je način sjemenom, jer se tada dobija dobra, snažna i sigurna sadenica, koju je lako oplemeniti. Sjeme se sije kao obično za manje količine u saksijama; za veću proizvodnju u lejama kao i drugo voćno sjemenje. Mlade biljke sjemenjačice pikiraju se, rasaduju i tek dostignu mladice debljinu guščijeg pera, ili budu i malo deblje, kaleme se i to ili na »oko« — pupoljak, ili spajanjem. Kalemiti je najbolje na »budni« pupoljak u maju, jer ako se ne bi navrtak primio, može se opet kalemiti na »spavajući« pupoljak u avgustu i kasnije. Mladice se uzimaju naravno izabrane, već rasadene, u rastilu na 5 cm udaljeno, dobro odgojene, a kaleme se na visini od 20 do 30 cm visoko nad zemljom, jer se ima u vidu odgojiti dobro i pravo stablo. Dešava se, da je potrebno i »dvogubo« kalemljenje, ako mladica (divljaka) nije razvijena. I na pupoljak i spajanjem kalemi se kao obično, a i dalnja njega ne razlikuje se puno od njege kalemova (navrtaka) kod voćaka. Kod nas (na Crnogorskom Primorju) uzima se za podlogu divlja naranča, koja je i snažna i izdržljiva, te se i odgaji visoko stablo. Napomenuti je, da limun zahtijeva dobro rastresito i duboko tlo, koje se može natapati (navodnjavati), jer bez vode ne može da uspijeva i plod mu je malen i »suv« bez soka. Ukratko, limun je drvo nježno, koje mnogo i mnogo zahtijeva, ako se hoće da uspijeva i rada krupne i sočne plodove.

Kad se okalemljena mladica prenosi iz rastila na stalno mjesto, bilo u saksiju ili slobodno u vrtu, treba ju pažljivo sa svojom zemljom iskopati i posaditi. Na novom mjestu treba tlo podubriti i kalem pravilno usaditi. Ako se u saksijama sadi, onda treba uzeti najbolju zemlju, a posadeni kalem dobro zaliti i dalje njegovati. Ako limunova drveta sadimo na otvorenom polju kao voćnjak, onda se sadi drvo od drveta na po 5—10 metara odstojanja, — što zavisi od načina gajenja i vrste. Limunov voćnjak obrađuje se kao obično, a prve dvije godine može se prostor među pojedinim voćkama iskoristiti kojom okopavinom. Ako nema dovoljno vode za natapanje, onda je obavezno da se pojedino drvo dobro zalije najmanje svakih 12 dana sa 250—350 l. vode, prema razviću, poglavito ako je tlo propustljivo i ljeto sušno.

Limunovo drvo treba orezivati i davati mu željeni oblik, najčešće oblik krošnje, pazeći da se grane ne prepleću i da bude što više svetlosti. Kad se limun reže, treba zapamtiti, da su cvjetni pupoljci uvijek na krajevima grančica. Prema tome mlade grančice režu se na 4—6 plodnih pupova, dok druge godine skidaju se neplodni, da se u blizini izazovu plodni pupoljci, pazeći pri tom na ravnotežu. Limun se reže posle berbe, naravno, kao i druga voćka.

Ulcinj, jula 1926.

Agr. Ivo Kaluderović.

(Svršit će se).

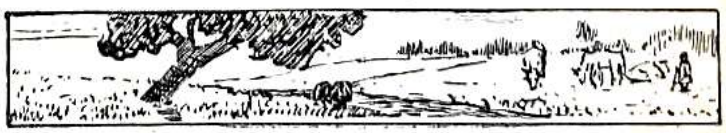

Japanski šipak

(Rosa rugosa).

Medu neobično lijepo ukrasno grmlje brojimo japanski šipak (japansku ružu jabučicu) blizu srodnicu našeg običnog divljeg šipka (divlje ruže), ali sa znatno većim crvenim plodovima.

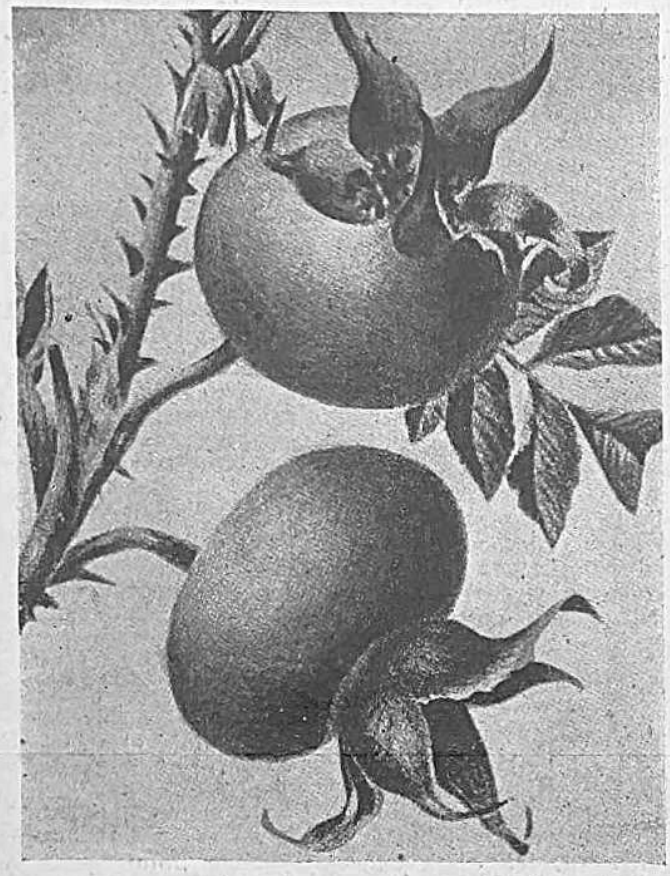

Rosa rugosa (Japanski šipak).

Ovaj ukrasni grm nije samo lijep nego i koristan. Lijepi su veliki njegovi cvijetovi i tamno-zeleno lišće, a pogotovo plodovi. Ali plodovi su i korisni, jer od njih se priprema izvrsna marmelada (pekmez), kompot i druge kojekakve poslastice.

Japanski šipak sadi se bilo pojedince, bilo u skupinama, ili pak kao živica (živa ograda). Cvate cijelog ljeta sve do u jesen, kad se uz cvijetove razviju i mnogi plodovi.

Osobito su lijepi i različni hibridi japanskog šipka sa jednostavnim ili gurmastim cvijetovima bijele, ružičaste pa sve do tamno crvene boje i crvenim velikim plodovima.

Berba i otprema rajčica

Naša domovina u većini svojih predjela jest kao stvorena za uspijevanje rajčica (crvenih patlidžana). Već u početku žarkog ljeta ima u toplijim našim krajevima obilje zrelih rajčica, da i ne spominjemo najjužnije naše krajeve, gdje rajčice dozrijevaju još znatno ranije.

Naše rajčice dakle zriju već u ono doba, kad im je cijena na sjevernijim, inostranim tržištima vrlo dobra. Čim dalje u ljetu, bivaju i rajčice sve jeftinije, da im pod kasnu jesen cijena opet nešto malo poraste.

Naše su rajčice slade od rajčica sjevernijih zemalja, jer one kod nas dozrijevaju na toplim zrakama našeg sunca, bez kojekakovih umjetnih pomagala, staklenih pokrivala itd. Naše rajčice bi bez sumnje našle na inostranim tržištima najbolju produ, kad bi ih mi znali u velikim količinama otpremati na udaljenija tržišta. Trebalo bi, da su naši gospodari organizovani u izvozne povrćarske zadruge, koje bi onda lako mogle naći veze sa inostranim tržištima.

No i u samoj našoj domovini imade u nekojim godinama dosta tržišta, na kojima i rane pa i kasnije rajčice nalaze dobru produ. Ta tržišta često su prilično udaljena od mjesta proizvodnje. A rajčice su osjetljivo povrće, osobito ako prezriju. Treba ih dakle znati u pravi čas obrati, valjano upakovati i na tržište otpremiti tako, da onamo prispiju što moguće svježije, bez obzira na to, šaljemo li ih kolima željeznicom ili ladom.

Za otpremu na ikoliko udaljenije tržište treba rajčice obirati posebnom pomnjom. Plodovi neka su posvema zreli, ali ne prezreli ili dapače od prezrelosti napuknuti. Nezreli plodovi obično se poznaju po tome, što im je koža oko peteljke (klička) žućkastozelena ili žuta. Kod nekojih vrsta plodovi se ne dadu lako otkinuti, pa treba kod obiranja peteljku prerezati oštrim nožem tako da uz plod ostane komadić peteljke.

Gdješto običavaju obirati nedozrele plodove, pa ih onda izložiti suncu, da nadozriju. Ovako se preporuča raditi u kasnu jesen, kad prijeti opasnost, da neobrani i još nezreli plodovi stradaju od vremenskih nepogoda. Tada se nedozreli plodovi poslažu iza suncem osvijetljenih prozora, ili u staklenicima i klijalištima. Ljeti se nedozreli plodovi obiru samo u onom slučaju, kad vrlo rodne stabljike želimo odteretiti, da se preostali plodovi uzmognu što bolje razviti.

Za neposrednu otpremu na blizo tržište upakuju se rajčice u omanje sanduke. Za nešto udaljeniju otpremu i željeznicom treba ih upakovati u pletene košare, u koje stane po 5—10 kg rajčica. Na dnu košare položi se sloj papira, na koji se slažu rajčice tako, da jedna uz drugu čvrsto pristaje. Kad je košara napunjena, pokriju se rajčice slojem papira a po tom se pričvrsti (priveže) pokrovac. Pobočne strane košare ne oblože se papirom, da kroz pleter košare može strujati uzduh. Za otpremu na daleka inostrana tržišta mogu također služiti spomenute uglaste košare, ali posve zrele rajčice ne bi lako podnijele udaljeniji transport. Tu treba obirati rajčice nešto prije nego što dostignu potpunu zrelost. Pošto takve rajčice veliki trgovci tek razašilju manjim i malima a ovi ih prodaju potrošačima, ne bi ni valjalo, kad bi posve zrele rajčice slali, jer one bi već putem djelomice prezrelile.

Prije pakovanja treba rajčice rukom ili krpom očistiti od pijeska, zemlje ili druge kakove nečistoće. Ako su rajčice jako onečišćene, treba ih poslagati na ljesice iz pletera i vodom poštrcati, a potom ostaviti nekoliko sati, da se prije pakovanja osuše. Dakako da treba kod pakovanja rajčice i sortirati. Najbolje su i najvrijednije one rajčice, kojima je promjer oko 7—8 centimetara.

Rajčice se dadu dobro prodati i tvornicama konzerva, no sa tvornicama treba unaprijed ugovoriti količinu otpreme i cijenu. Tu se traže samo posve zrele rajčice, a ne treba ih ni prati niti sortirati, nego u otvorene košare upakovati i tako utovariti na željeznicu.

Tko želi da ima svježih rajčica do u kasnu zimu, neka u jesen čitave stabljike zajedno s korijenjem izvuče iz zemlje, pa ih ovjesi na toplom sunčanom mjestu, najbolje ispod kakvog nadkrovka. Tu će i zeleni, nezreli plodovi polako nadozrijeti. Listovi se odstrane toliko, da nigdje ne prekrivaju plodova. U kasnu zimu ovakove rajčice imadu i na domaćim tržištima dobru cijenu.

Razno iz vrtlarstva

Voćna spremišta treba već sada urediti, da uzmognemo valjano spremiti voće od rane berbe, za koje želimo, da se što dulje drži svježe i nepokvareno. U voćnim spremištima ne smijemo držati kojekakove tvari oštrih mirisa, jer voće vrlo lako navuče različne mirise, pa time manje ili više gubi na svojoj vrijednosti. Mirs od luka crljenca, češnjaka i porjaka, pa celera, kisele repe i kupusa, a pogotovo od petroleja, katrana i slič. tvari. Spremište ne smije bit odviše vlažno, jer u takvome voće lako i brzo pljesnivi. Ali niti suviše suho i toplo spremište ne vrijedi mnogo, jer u njemu se voće brzo suši i gubi svoj svježi izgled. Najbolja su ona spremišta, koja su okrenuta prema sjeveru. U spremištu neka je tmina i jednolična hladnoća. Prostoriju, odredenu za voćno spremište, treba prije uporabe valjano očistiti i prozračiti, a po tom sumpornim parama raskužiti. Najbolje se to čini tako, da u kakovu oširoku zdjelu stavimo posudicu sa žeravicom, a na ovu sipamo sumpornog praha. Prostoriju, koja se ubrzo ispuni parama sumpornog dvokisa, držimo zatvorenu barem desetak sati, a onda ju ponovno valjano provjetrimo. Da pare sumpornog dvokisa ne uzmognu ni kroz kakve pukotine izlaziti, obljepimo režke između vrata i vratnica te prozora i prozornica trakovima običnog novinskog papira, namočenim vodom.

Kod sjetve povrća dobro je ako odredenu količinu sjemena razdijelimo u 2, 3 ili nekoliko obroka, pa isto povrće sijemo na različnim gredicama i u razmacima od po desetak dana. Tako ćemo imati svježeg povrća od iste vrsti dulje vremena, jer će ono za trošnju dospijevati redom, kako smo ga sijali. Osim toga jedan jedini usjev mogao bi uslijed kakovih vremenskih nepogoda postradati, a onda bi nam bilo nemoguće novom sjetvom manjak toga povrća ubrzo nadomjestiti.

Glavice kelja i kupsa napuknu, ako iza dulje suše padne nagla i obilna kiša. Treba stoga za sušna vremena redovito i obilno zalijevati, da pritjecaj vlage ostane stalan i jednoličan.

Razne proljetne sorte zeljnastog povrća najbolje je sijati u mjesecu rujnu (septembru). Gdješto ih siju i prije, no onda se biljke prejako razviju, pa u proljeće radije procvatu nego li da se saviju u glavice Sije se u dobru ali ne suviše snažnu zemlju, a male sjemenjačice pikiraju se u hladno klijalište.

Indijska jagoda (Fragaria indica) vrlo je lijepa biljka visjelica. Slična je običnoj šumskoj jagodi, a osobit su joj ukras crvene bobe, kojih ima skoro cijelu godinu. Indijska jagoda zgodna je visjelica za zatvorene sobe kao i za otvorene hodnike; razvija duge vriježe i djeluje vrlo dekorativno.

Celer ostaje kadšto šupljikav, a tome je obično uzrokom prejako gnojenje takvim gnojem, koji sadrži mnogo dušika, kao što je gnojnica i svježi stajski gnoj. Ne smijemo zaboraviti, da se svaka biljka već od početka svog rastenja brine za svoje potomstvo, pa odmah počne prikupljati ona hraniva, koja će joj trebati za izgradnju cvijeta, ploda i sjemena. Uz jednostrano gnojenje dušikom, ne nalazi biljka u tlu ostalih potrebnih hraniva (naročito fosfora, kalija i vapna), pa ove tvari mora da oduzimlje svojim vlastitim stanicama, uslijed čega nastaju i u celeru šupljine.

Presadivanje voćnog grmlja najbolje se vrši u jesen i to onda, kad voćnom grmlju počimlje lišće gubiti zelenu bolju i otpadati. Ali prije nego presadujemo, treba da su sve mladice dovoljno odrvenile. Rano u jesen odrvene mladice ribiza i ogrozda, a kod malina odrvene tek u kasnu jesen. Zato se ribiz i ogrozd može presadivati u ranu, a maline tek u kasnu jesen.

Presadivati voćno grmlje u proljeću nije zgodno, jer ono već rano s proljeća izbija nove mladice, a svako presadivanje uzrokuje smetnje u vegetaciji, uslijed kojih stradava razvitak ovih mladica.

Travnjak kositi ne valja za najjače sunčane žege, koja onda vrlo lako sažeže ogoljene travne biljke, uslijed čega nastaju na travnjaku mnoge pliešine. Ako već ne možemo čekati blaže dane, tada ogoljene biljke na pokošenom travnjaku moramo barem tako zaštititi, da otkos ostavimo jednolično rasprostrt na travnjaku sve do večeri, a onda tek priberemo travu na kupove, da po tom odmah pokošeni travnjak čestito zalijemo.

Novi stroj za presadivanje »Model 1929.« Opet je konstruiran novi jedan stroj za presadivanje različitih biljaka (žitarica, povrća, šumskog bilja i dr.). Sliku toga stroja donosi najnoviji broj »Deutsche Landw. Presse«. Stroj presaduje oko 100 biljaka u 1 minuti i to razmak kakav želimo. Pri tome su zaposlene tri osobe jedna koja vodi i ravna tegleću životinju (konja ili vola), i dvije osobe, koje sjede na samom stroju i meću u stroj presadnice, što se nalaze u posebnom sanduku pričvršćenom na stroju.

Sličnih strojeva za presadivanje ima već otprije, a ovo je jedan usavršeniji model. — Dakako da smo mi još prilično daleko od toga, da kod presadivanja upotrebljavamo strojeve i u najvećim našim povrtnjacima. A o presadivanju žitarica i drugog bilja čujemo eto tek ozbiljne glasove iz napredniieg inostranstva.

Odgovori na pitanja

G. I. G. — D. — Tvrtka Seitz ima zastupstvo u Zagrebu. Sve upite o potrebnim Vam filtrima i raznovrsnim pivničarskim potrepštinama izvolite upraviti izravno na: Theo Seitz, Zagreb, Zrinjevac 13.

G. D. S. — Klanjec. — Ako su plodovi, koji sa Vaše jabuke otpadaju, posve zdravi, nema sumnje da je otpadanju uzrokom neka smetnja u vegetaciji voćke za vrijeme razvijanja plodova. Takove vegetacione smetnje imadu opet svoj uzrok bilo u pomanjkanju vlage ili hrane, bilo pak u nezgodnim toplotnim prilikama. Primjerice prevelika žega znatno može da usporuje asimilaciju, pa da ju i skoro posve zaustavi. Tu se onda u petelici ploda izvrši sličan proces kao i nakon normalnog dozrijevanja, kad po prirodnom razvoju nema više razloga da plod i dalje ostane u čvrstoj vezi sa voćkom. Isto tako osjetljivi su oni plodovi, koji su u prvo doba svog razvitka bili izvrženi studeni, sve ako i nisu trpjeli od smrzavice.

Najvjerojatniji uzrok opadanju plodova je ipak pomanjkanje vlage ili hrane. Prvi uzrok dade se ukloniti zalijevanjem, drugi gnojenjem umjetnim ili naravnim gnojem. Od umjetnih gnojiva rado se kod nas omalovažava kalijsko gnojenje, a upravo voćke troše dosta kalija. Ako se dakle voćku gnoji kalijskom 40% solju, to će joj nesumnjivo samo biti od koristi. Dakako ne smije se previše gnojiti, nego najviše oko 100 grama na četvorni metar. Uz kalij potrebno je i vapnenje tla, za koje se može uzeti obični vapnenac, fino samljeven (400—500 grama na četvor. metar) ili prah od gašenog vapna (ako 200 gr. na četv. metar). Uz kalij potrebno je i gnojenje fosfornim gnojem, pa se uzima superfosfata oko 100—150 gr. na četvor. metar. Ove količine gnojiva razdijele se u više obroka tako, da se svaki tjedan jedan put doda po nešto i to najbolje u obliku otopine. Kod zimske sorte moglo bi to koristiti još i ovogodišnjem plodu.

Pretpostavljamo dakako, da su Vaše voćke inače dobro njegovane i da ste ih gnojili običajnim stajskim gnojenjem.

DUŽNICI! ŠALJITE DUŽNE IZNOSE! NE GOMILAJTE SI VEĆIH TROŠKOVA!

JESAM LI POSLAO OVOGODIŠNJU PRETPLATU? ŠALJEM JU ODMAH DANAS, JER JE ZBILJA VEĆ SKRAJNJE VRIJEME.

Redakcija 8. broja zaključuje se 28. VIII. 1929.

Izdavač i odgovorni urednik: **Stjepan Pirnat, prof., Zagreb, Ciglana 24.** — Tiskara: **»Merkantile« (Gj. Jutriša i drugovi), Zagreb, Ilica 35.**

REDOVNI • PRILOG • „UZORNOG • VRTLARA“ •

UZORNI GOSPODAR

ZA • SVE • GRANE • POLJOPRIVREDE • I • KUĆANSTVO (DOMAĆINSTVO).

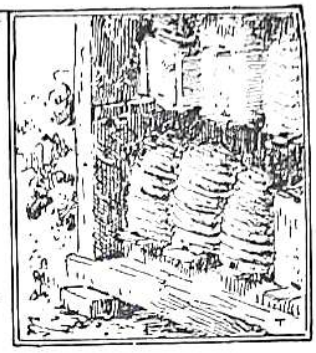

»Uzornog Vrtlara god. VII. Zagreb, kolovoz (august) 1929. Prilog broj 8.

Važniji poslovi na pčelinjaku

Mjesec kolovoz podsjeća nas pčelare da valja sve poslove na pčelinjaku svršavati u pravo vrijeme. Ova godina — u koliko je bila zima, a donekle i proljeće, ubitačno za mnoge pčelce — ipak je povoljna za preostale pčelce. Mnogi su se ne samo ojačali i snabdjeli ziminom, već su dali i pčelaru obilan prihod u medu. Vrijeme je naime bilo povoljno za cvatnje bagrema, lipe i livade.

Nu prije nego li nastanu kiševiti dani, treba još mjeseca kolovoza nastojati: a) da nam svi pčelci udu u zimu sa mladim i oplođenim maticama; b) sa puno mladih pčela i c) sa dosta zaklopljenog ali i neušećerenog meda.

Koji pčelar nije do sada odgojio sebi mlade matice, taj neka to mahom učini dok još ima trutova. Kad nestane trutova, onda to više ne može učiniti; jer nema tko da oplodi matice. Nu koji imade na zalihi odgojenih i oplođenih matica, taj neka sve starije od dvije godine izbaci, pa neka ih zamijeni mladima.

Naši pčelari prostokošničari običavaju pod jesen tušiti pčele da dodu do meda. To ne valja, a i grjehota je. Ponudite se takvom pčelaru da ćete mu ostaviti sve, a samo da ćete sebi uzeti pčele. A vi onda iskucajte pčelu i odnesite svojem domu. Radeć ovako t. j. spajajuć iskucanu pčelu lahko ćete doći do mladih matica. Bit će taj rad na uhar i vlasniku pčela i vama. Samo tom prigodom morate znati da li iskucavate roj prvenac,, drugenac ili trećinac. Prvenac obično ima staru maticu, dok su u ostalim rojevima mlade matice. Isto se mlade matice nalaze i u onim uništima, koja su ove godine pustila roj, dakle u starcima.

Gdje nema dobre jesenske paše, ondje mora pčelar već u kolovozu spekulativno prehranjivati pčele. Matica će u ovom slučaju obilnije nositi jaja, pa ćemo tako dobiti velik broj mladih pčela za prezimljenje.

Za prehranjivanje je najpodesniji med, a toga hvala Bogu ima dosta ove godine. Ali tko ga nema, taj može upotrebiti šećer kristal. Na 1 kg šećera dolazi 1 l vode, pa se to dobro prokuha. Tu ćemo hranu dodavati mlaku pčelama nekoliko večeri. Davat ćemo im odzgora u tirinškom balonu, ili ozdola ispod okviraca u posebnim ovećim, plitkim, posudama.

Tko daje ozdola, taj neka to čini kasno na večer, a ranom zorom neka ukloni preostatak, jer će inače namamiti tuđicu. Kod hranenja odozgor ne trebamo se bojati navale tuđice, samo ako posudu dobro umotamo. Ovako radeć ući će nam pčelci u zimu sa puno mladih pčela.

Ako kojem pčelcu treba dati meda za zimu, onda se to čini u vrlo velikim obrocima tako, da na svakog pčelca dode oko 10 kg hrane za zimu. Jak pčelac u stanju je za jednu noć unijeti u stanice 2—3 kg hrane.

Jesmo li se već sada pobrinuli za pčelinju zimnicu, onda je posao ovoga mjeseca svršen. Nema li izdašne jesenske paše, onda treba već sada odstraniti sve suvišno saće iz svakog uništa. Tako radeć pčele će koncentrirati svoju hranu — med i prašak — na pravo mjesto. Onda ovaj raspored — gdje ima doći koji okvir preko zime — nije nužno kvariti ni preinačivati, jer su to pčele već same učinile.

Onaj pčelar, koji ne namjerava povećavati broj svojih pčelaca, neka ih reducira spajanjem. Tim će lahko doći do mladih matica i jakih pčelaca. Nu tim će postupkom doći i do meda, do kojeg možda inako ne bi bio došao. Nekoliko okvira sa zaklopljenim medom treba izvaditi i dobro spraviti te sačuvati kao zalihu za proljetnu potrebu.

Prazne ćemo okvire spremiti u sanduk ili u zato priređeni ormar. Tu ćemo ih svakih 14 dana prije zime dobro zasumporiti i dobro zatvoriti. Inače bi se mogao uvući metilj, pa da vidiš onda belaja.

Ivan Sitarić.

Ing. Georgije Kodinetz.

Jedan štetnik na žitaricama
(Anisoplia)

Na usjevima naših žitarica pojavio se je ove godine na više mjesta jedan opasan štetnik — p i v a c. Njegova pojava može nanijeti velike štete prirodu žitarica, stoga je od osobite važnosti, da poljoprivrednici poduzmu energične mjere u borbi s tim neprijateljem naših polja i provedu tamanjenje tog kukca.

Želim u par redaka iznesti podatke o tom štetniku.

Žitni pivac jest kukac, koji spada u razred kornjaša. Boja mu je tamno zelena, a gornji par krila obojen žućkasto ili tamno crveno. Predstavlja opasnog štetnika za ozime usjeve pšenice, raži i ječma, a pojavljuje se svake treće godine u mjesecu junu, te živi do sredine jula. Napada klas po cvjetanju, te ošteti mekana zrna žitarica, a kasnije hodanjem po klasu izbija zrela zrna.

Borba s tim štetnikom kada se je on već pojavio, sastoji u obiranju kukaca rukom i u sabiranju istih pred večer, kad se oni sakupe u hrpe. Taj način borbe je vrlo mučan i nesiguran, stoga je na gospodarima, da provedu borbu u drugom smjeru, a taj je da predusretnu njegovo pojavljivanje.

Rekli smo da se pivac pojavljuje svake treće godine. Ženka iznese jaja u zemlju na dubljinu do 10 cm. Nakon 2 — 3 tjedna izvale se iz jaja crvići koji se hrane otpacima biljaka i korenja, a samim usjevima nisu štetni.

Preko zime zavuku se ličinke dublje u zemlju, te njihov život pod zemljom traje dosta dugo, a tek druge godine s proljeća se one zakukulje.

Kukuljica pivca obično ne zalazi duboko u zemlju, a koncem maja ili početkom juna treće godine iz nje izlazi dorasli kornjaš — pivac.

Život i razvitak tog štetnika pokazuje nam koji bi se način borbe imao preduzeti za njegovo tamanjenje. U prvom redu nastojimo, da spriječimo njegov razvitak u zemlji.

Ovo se može postići valjanim plodoredom tako, da na oranicama dolaze izmjenično okopavine sa žitaricama, jer oranjem i naknadnim okapanjem uništavamo u zemlji mnoge ličinke pivca.

Drugo važno sredstvo u borbi sa žitnim pivcem sastoji u preoravanju (prašenju) strništa, jer i tim radom uništit ćemo mnogo ličinaka i onemogućiti njihov daljnji razvitak.

Preoravanje strništa ne bi gospodari ove godine smjeli propustiti, jer se je pivac pojavio na nekim mjestima u većoj mjeri. Time bi predusreli njegovo pojavljivanje iduće, odnosno treće godine.

Raskuživanje peradnjaka i ostalih životinjskih nastanbi

Ovo pitanje zadaje najviše brige svakom savjesnom i dobrom gospodaru. Svaki želi, da raskužuje sa sredstvom, koje je jednostavno i jeftino, bezmirisno, neotrovno i blagu neškodljivo, a da ipak raskužuje dobro, temeljito i brzo.

Češće temeljito raskuživanje od velike je važnosti po zdravlje životinja, jer jedino tako mogu se one očuvati od raznih epidemija, koje znadu nemilosrdno harati, pa napose kod peradi načiniti ogromne štete.

Raskuživanje vapnom obično je domaće sredstvo, koje djeluje dobro no samo ako dolazi u izravni doticaj sa sićušnim uzročnicima životinjskih bolesti. Vapno se dakle može smatrati najjednostavnijim i najjeftinijim ali kraj sveg toga i manjkavim sredstvom, jerbo kod vapnjenja teško će biti moguće njime svaku i najsitniju pukotinicu raskužiti. — Ostala sredstva kao: lizol, lizoform, karbol, kreolin i t. d., bez sumnje su dobra, ali je loše to, što su to otrovi i za same životinje, a osim toga i zaudaraju, pa ih treba upotrebljavati veoma oprezno.

Tražilo se dakle novo sredstvo, koje bi što potpunije odgovaralo zahtjevima idealnog raskužila. Medjutim, čini se, da je to pitanje riješeno iznašašćem novog sredstva za raskuživanje, koje dolazi u prometu pod imenom »Mianin«. Ovo sredstvo dolazi u obliku praška ili u tabletama, neotrovno i skoro bez ikakovog mirisa, djeluje kao raskužilo izvanredno jako i intenzivno. U vodi je lako topivo. Uporaba je lahka. Kraj svega toga ovo sredstvo je i jeftino.

Mianin (Chloramin Dr. Fahlberg, Paratoluolsulfokloramidnatrij) jest bijeli prah sa neznatnim mirisom na klor, sadrži 21—23% klora i 85—95% kloramina, već prema čistoći preparata. Kloramin je čvrst spoj, koji se veoma polako rastvara pa tako njegovi plinovi djeluju polako i dugo prodorno, što kod drugih dezinfekcionih sredstava nije slučaj. Ovo kao i posebna njegova odlika, da uništava neugodan vonj, čini ga nadmoćnim nad mnogim drugim preparatima. Medju ostalima ispitao je njegovu desinfekcionu snagu prof. dr. Lüers, koji kaže, da ako se Phenol uzme za bazu, tada ima Mianin snagu dezinfekcije 9 naprama Lysolu, koji ima 2, a Chinosol 3.3.

Sa uspjehom upotrebljava se za uništavanje gnijljenja i neugodnog vonja kod rastvaranja organskih tvari, a jednako i kao kozmetičko sredstvo za ispiranje ustiju i grla, proti znojenju nogu i neugodnom vonju uslijed rastvaranja znoja i t. d.

Radi svih ovih svojstava primljen je Mianin, kao jedno iza sublimata najjače desinfekciono sredstvo, u njemačku farmakopeju i za porabu u primaljstvu kao i u veterini, gdje se upotrebljava sa najvećim uspjehom u liječenju gnojnih rana, često ucrvanih, te ispiranje rodnice kod gnijljenja posteljice. — Mianin se prema tome smatra gotovo idealnim sredstvom za sve spomenute svrhe, a napose za one, koje nas najviše interesuju, a to je peradarstvo, uzgoj životinja, njihova obrana u smjeru higijenskom te uporaba u kućanstvu kao domaće preventivno raskužno sredstvo.

Za raskuživanje peradnjaka uoptrebljava se Mianin kao t. zv. Streu-Mianin t. j. za posipanje u potrebnom razredenju sa neutralnim praškom, tako da se može bez daljnjega po prostorijama jednolično sipati. Posipa se od vremena do vremena ne samo po kokošinjicima i golubinjacima nego i po dvorišnom prostoru, napose kod ulaza.

Da se omogući temeljita raskužba onih dijelova prostorija, kamo se posipanjem ne može doseći, preporuča se prskanje Mianina čistog ili tehničkog u rastopini 5—10%. — Ako se Mianin za posipanje posipa i ondje, gdje se perad peruša i valja, t. j. u pijesak, pospješuje se utamanjivanje tekuta. Dokazano je naime, da Mianin tamo gdje se posipa ili rasprskava, protjerava i uništuje tekute i buhe (kod pasa) tako da ih posve nestaje. — Ali ne samo kao sredstvo za raskuživanje peradnjaka, nego i kao primjesa hrani pokazao se Mianin kod pilića u starosti 3—21 dan kao osobito sredstvo za dezinfekciju crijeva, u glavnom za očuvanje od proljeva i griže. U tom smislu prokušala je njegovo djelovanje domaća tvrtka »Ribogojstvo i peradarstvo K. Zwilling« u Zdenčini kraj Zagreba.

Osim spomenutoga djelovanja rabi se Mianin i kao sredstvo za bijeljenje u tehn. svrhe, kao na pr. za čišćenje bijelog tkiva od raznih mrlja organske naravi (mrlja od tinte, anilinskih boja, kave, kakao, voćnih mrlja, vina itd.) Isto tako rabi se i u fotografiji za ispiranje fotografskih ploča nakon fiksiranja, da se brzo odstrani i uništi suvišni fiksir-natron. Ploče se za tu svrhu kupaju u otopini Mianina, jakoj najviše 2%.

U gospodarstvu rabi se Mianin i za druge razne svrhe, napose: za ispiranje posuda i prostorija u vinarstvu, mljekarstvu i sirarstvu, pa za uništavanje neugodnog vonja pojedinih vrsti sira (kvargel) te ubijanje raz-

nih klica, koje mogu pokvariti pravilno vrijenje. Isto tako i u pivovarstvu.

Nas dakako najviše zanima Mianin kao sredstvo za raskuživanje ljudskih i životinjskih nastanba. Prema dosadanjim iskustvima izgleda, da je Mianin u pobijanju neprijatelja našeg zdravlja i zdravlja naše okoline ono sredstvo, koje nam je do sada manjkalo te koje će nam pomoći, da ćemo se sa uspjehom oduprijeti i obraniti od raznih zaraznih bolesti a time uščuvati svoje zdravlje i unaprijediti gospodarstvo.

Zadruga uzgajača sanskih koza

Medu našim pretplatnicima ima lijep broj onih, koji se bave gajenjem koza ili se za sada barem zanimaju za gajenje takove mliječne pasmine kao što je na pr. sanska koza. Mnogome od njih možda i nije do sada poznato, da od nedavna postoji u Zagrebu kozarska zadruga pod imenom: Zadruga uzgajača sanskih koza sa sjedištem u Zagrebu.

Vodstvo ove zadruge je u rukama iskusnih i oduševljenih uzgajača, a već po tom može se očekivati, da će zadruga napredovati te koristiti unapredenju našeg kozarstva.

Predsjednik zadruge je g. Franjo Doršić, a tajnik g. Roman Horvat. Prijave za članstvo šalju se na predsjednika (Zagreb, Voćarska cesta br. 77). Kao član može u zadrugu pristupiti svaki uzgajatelj ili držaoc sanske koze, ako se odboru zadruge prijavi pismenom pristupnicom. Primljeni član plaća jedanput za uvijek upisninu od 10 dinara, a osim toga dužan je upisati i uplatiti barem jedan zadružni udio od 50 dinara. Godišnje ili mjesečne članarine nema, ali svaki član jamči za zadrugu do visine od 3 zadružna udjela. Prema želji može pojedinac upisati i više udjela a svaki uplaćeni udjel daje mu pravo na po jedan glas na godišnjoj glavnoj skupštini. U slučaju, da zadrugar istupa iz zadruge, vraćaju mu se svi udjeli osim jednog.

Svrha zadruge je: specijalno uzgajanje i unapredivanje uzgoja čistokrvnih bijelih rasplodnih sanskih koza muzara i sanskih jaraca. Cilj odgoja je: zdrava, ojačana i bogata mlijekom, bijela, kratkodlaka, bezrožna sanska koza. Zadruga će nastojati da taj cilj dostigne slijedećim sredstvima:

1. Poukom zadrugara o načelima naprednog uzgajanja, hranjenja, parenja, a napose nabavom i prodajom rasplodnih grla obojeg spola iz gojidbe svojih članova-zadrugara.

2. Godišnjim izborom (pregledom) i ocjenom rasplodnih koza, jaraca i mladadi.

3. Spriječavanjem nerazboritog križanja sa drugim pasminama.

4. Osnivanjem uzgojnih stanica, čijom saradnjom nastojat će što više proširiti napredno kozarstvo.

5. Izdavanjem stručnih knjiga, brošura, letaka i uputnih članaka, kao i nabavom strane stručne literature.

Zadruga će već koncem ovog mjeseca importirati iz inostranstva oveću količinu rasplodnih sanskih koza i jaraca. Pojedini interesenti mogu se još i sada prijaviti zadruzi, ako žele koze još ove godine nabaviti.

Na ovogodišnjoj jesenskoj izložbi rasplodne stoke (14. i 15. IX.) izložit će i zadruga rasplodne sanske koze i jarce.

Mitarenje peradi

Mitarenjem nazivamo mijenjanje perja kod peradi. Riječ »mitarenje« dolazi od latinske riječi »mutare« (= mijenjati).

Mitarenje je prirodna pojava ne samo kod peradi i drugih ptica, nego i kod krznaša i drugih životinja. Za krznaše kažemo, da se »ljinjaju« kada mijenjaju dlaku. Mitarenje se ipak kod peradi najjače opaža i na spoljašnjem izgledu životinja, koje su uslijed gubitka perja manje ili više nagrdene.

Osim glavnog mitarenja pod jesen, opaža se, znatno slabije, proljetno mitarenje. — Jesensko mitarenje započimlje obično već u mjesecu augustu i produžuje se u septembru, pa se kod nekojih životinja svršava do pred samu studen. Kod kokoši nesilica početak se mitarenja primjećuje i po tome, što one prestanu nesti. Ova pojava je posve razumljiva. Za stvaranje novog perja trebaju kakoši mnogo onih tvari, koje se inače troše na proizvodnju jaja. Treba dakle te tvari pribrati, da se u što kraćem vremenu može izgraditi novo perje. Svu perad a naročito kokoši nesilice treba prije kao i za vrijeme samog mitarenja hraniti krepkom zrnatom hranom, koja sadrži i dosta bjelančevina. Medutim i uz takovu hranidbu izgubi perad dosta od svoje težine, pa zato treba i nakon mitarenja perad što bolje hraniti.

Trajanje mitarenja nije kod sve peradi jednako, a ovisi i o njezi i hranjenju. Uz bolju njegu i hranu svrši mitarenje brže. Pojedine životinje iste vrste i iste pasmine mitare se i uz jednaku njegu brže ili sporije, pa mnogi peradari polažu na brzinu mitarenja izvjesnu važnost kod selekcije rasplodne peradi.

Klonulost i bolećivi izgled pojedine životinje u ovo doba ne valja onako naprečac pripisati mitarenju, nego treba pobliže ispitati, nije li tome uzrokom možda kakova bolest. Ovakove sumnjive životinje treba odmah osamiti. — Svu perad treba držati u čistoći, a neka joj za vrijeme mitarenja ne manjka krepke bjelančaste hrane (mesnih otpadaka, mesnog brašna, ribljeg brašna ili slič.), različnog zelenja i svježe pitke vode. — Nadode li u doba mitarenja studenije vrijeme ili druge kakove vremenske nepogode, treba udesiti, da si perad lako uzmogne naći zakloništa, jer je u doba mitarenja sva perad osobito osjetljiva pa lako podliježe svakoj zarazi.

Zanimljivo je, da pojedine životinje znadu nakon mitarenja dobiti po koje pero druge boje, nego što su imale prije mitarenja.

Razno

Zelena galica sadrži željeza, a u vodi se lako otopi. Peradari metnu u vodu, koju perad pije, jedan ili dva sitnija ledca zelene galice, od čega voda dobiva crvenkastosmedu boju. Ne će li perad ovu vodu piti, primješaju se posve male količine praha od zelene galice kašastoj hrani i to svaki drugi ili treći dan. Iskustvo je pokazalo, da perad uslijed obilnijeg primanja željeza bolje napreduje i da je zdravija, naročito da toliko ne stradava od proljeva i difterije.

Slinavka kunića jest bolest, koja se javlja kod mladih kunića, kod kojih obično nije opasna. Kod starijih je kunića znatno opasnija. Ta se bolest smatra posljedicom preobilnog hranjenja zelenjem, koje sadrži mnogo vode, kao što na pr. lišćem od kelja i repe. Oboljelim kunićima curi iz gubice, naročito iz usnih kutova, mnogo sline, koja se razlijeva po bradi, prsima i prednjim nogama. Od te sline dlaka se sljepi, a po koži nastanu rane. Potraje li bolest dulje, bude slina gušća i žuća. Kad ovu bolest primjetimo, treba prije svega posve prestati davati zelenu hranu, a kao lijek preporuča se oboljelim kunićima par puta dnevno zamočiti gubicu u otopinu od 20 grama smrvljene

stipse (alaun) u ¼ litre mlačne vode. Starijim oboljelim životinjama treba osim toga davati dnevno gorke soli (Glauberove) i praškastog sumpora, koliko stane na vršak noža. Dakako da treba oboljele životinje odijelit od zdravih. — Kunići dobivaju slinavku i u zadušljivim, nečistim stajicama.

Započeti gajenje peradi najbolje je u jesen, jer tada možemo da si lakše nego u proljeću nabavimo dobre kokoši i pijetlove. Kod nabave životinja za početak peradarenja ne valja suviše škrtariti, jer životinje dobrih svojstava i iz renomiranih, pouzdanih peradarstava, ako su i nešto skuplje, ubrzo će nam naplatiti izdatak.

Mali kunići odbijaju se od matere obično tako, da se mladunčad prenese u drugu stajicu. No bilo bi bolje, da se čini obratno, pa da se stara kunica odstrani, a mladunčad ostavi u istoj stajici, u kojoj je do tada sa materom boravila. Kad mladunčad navrši šest do osam tjedana, mogu da pomalo jedu svaku hranu, pa im nije sisanje neophodno potrebito. Ostavimo li ih same u istoj stajici, oni zapravo i ne osjećaju teško tu promjenu, pa se brzo priviknu. U novoj pak stajici teže se priviknu osamljenosti, jer im osim matere manjka i poznat okoliš, u kojem su do tada boravili, pa njuškajući obilaze nemirno i uplašeno po novoj stajici. — Kroz nekoliko prvih noći donosimo mladunčadi njihovu mater na noćenje, što prija mladunčadi a pogotovo materi-kunici, koja bi inače uslijed prenaglog odbijanja mogla lako stradati od upale vimena.

Krutu i suhu zrnatu hranu za svinje najbolje je davati suhu a ne kvašenu ili pomiješanu sa vodenastom hranom (napojem). Suho zrnje životinje će morati valjano sažvakati i raskvasiti slinom, a to je od velike važnosti za probavljanje. Posve mladim svinjama t. j. odojčadi koja počimlje dobivati prihranu, dajemo smrvljeno zrnje, jer isprva ne bi mlada odojčad ni mogla cijelo zrnje dovoljno sažvakati. Ali ubrzo se i na to priuči, pa si žvakanjem cijelog zrnja i zubalo jača. Dakako, da se osim ovakove suhe i krute, može posebno davati i kašasta hrana.

Pitanja i odgovori

G. M. C. — P. — Plemenite pasmine kunića možete naručiti od naših oglašivača. Koju pasminu da Vam preporučimo? Na to pitanje mogli bi odgovoriti tek onda, kad bismo znali, kakvu korist očekujete od kunića t. j. da li Vam je više do kunićjeg krzna ili mesa. Od knjiga o kunićima preporučamo: »Gojidba kunića od Časteka, cijena 4 din.

G. H. Č. — Prelog. — Bijele Plymouth-Rocks kokoši imao je, a zacijelo ima i sada, J. Gazdić, Vel. Grdevac. Ako želite, da ih dobijete od države ti. iz kojeg drž. peradarstva, tada je najbolje da upitate za potanje upute g. oblasnog agronoma Vašega kotara. On će Vam znati najbolje kazati što možete dobiti i kako treba na napišete molbu.

G. M. P. — Gospić. — Vaše pismo ustupili smo Zadruzi uzgajača sanskih koza u Zagrebu (Vinogradska 77), koja dobavlja za svoje zadrugare rasplodne sanske koze iz inostranstva, i to po svoj prilici koncem ovog mjeseca.

G. R. H. — Sinj. — Kljestaca za krila peradi, koja imadu i masu za uništavanje gamadi na sebi, mi nemamo, a ovaj čas ne možemo Vam niti javiti gdje bi se ista kod nas mogla dobiti. Međutim ima sada i jedno poduzeće, koje drži sve peradarske potrepštine. To je Herkules d. d., Zagreb, Podvožnjak, koji će i ta klještaca držati na skladištu.

G. N. M. — Titelj. — Kokoši Leghorn-pasmine ne zahtijevaju neki naročiti usjev (travu). Kao što uopće svoj perad, tako i Leghorn-kokošima prijaju osobito djeteline, koje se ističu većom sadržinom dušičnih hraniva, a tih kokošima upravo i treba. Zato se kod zasijavanja ograđenih prostora za perad, sije travno sjeme najboljih trava uz obilniju primjesu sjemena lucerne te bijele i crvene djeteline.

Bilješke

Ovogodišnja stočarska izložba Zagrebačkog Zbora održat će se na zagrebačkom novom sajmištu dne 14. i 15. IX. Tu će uz domaću rasplodnu stoku biti izložena i stoka iz inostranstva. Uporedo s ovom izložbom bit će u prostorijama Zagrebačkog Zbora izložba poljoprivrednih strojeva za sve grane poljoprivrede. Izložba peradi bit će od 2—6. X. o. g., jer će do tog doba u glavnom svršiti mitarenje (mijenjanje perja) pa će perad biti izglednija.

Za obe ove izložbe kao i za cvjetarsku, vinogradarsko-voćarsku i povrćarsku izložbu već se sada čine opsežne pripreme.

Gospodarska čitanka (Poljska privreda u seoskim osnovnim školama) naslov je vrlo korisne knjige, koju je — prema francuskom »L' agriculture à l' Ecole primaire« od gg. L. Rougiera, C. Perreta i A. Miailleta, — preveo i prema našim prilikama preudesio sveučil. profesor Ivan Ritig.

Ovu knjigu je gosp. Ministar Prosvjete u Beogradu (od 11. IV. 1928., br. 31442.) dozvolio kao pomoćni udžbenik u osnovnim i produžnim školama do definitivne revizije svih udžbenika. Knjigu je u svojoj nakladi izdala »Seljačka Sloga«, Zagreb, Akademički trg 12, gdje se može naručiti. Cijena je knjizi Din. 20.—.

Tko nam do sada još nije poslao pretplatu, neka ju šalje odmah, bez da čeka posebnu našu opomenu, koja uvijek ide na trošak opomenutog. Pretplata za naš list upravo je neznatna, a treba da je svaki pretplatnik plati odmah na početku godine. Sada ide već osmi mjesec, pa je zaista vrijeme, da nam tih 40 dinara plati svatko, tko to do sada još nije učinio.

Novac nam se šalje bilo običnom doznačnicom bilo čekom »Uzor. Vrtlara i Gospodara« br. 34.654, Zagreb, ili pako čekom Hrv. poljodjelske banke d. d., Zagreb, broj 33.392.

Uprava
Uzor. Vrtlara i Gospodara
Zagreb, Ciglana 24.

Redakcija 8. broja zaključuje se 28. VIII. 1929.

Izdavač i odgovorni urednik: **Stjepan Pirnat, prof., Zagreb, Ciglana 24.** — Tiskara **»Merkantile«, (Gj. Jutriša i drugovi),** Zagreb, Ilica 35.

HERKULES D. D. ZAGREB
Podvožnjak, Tel. int. 24-95. - Brz. Herkules, Zagreb
Tvorničko skladište najvećih tvornica gosp. strojeva
Rud. Bächer - Fr. Melichar
Ujedinjene tvornice Sobotin
Hart-Par traktori
Generalno zastupstvo Nickerl & Co Wien
najveće evropske tvornice aparata za umjetno leženje perad

Najveći izbor
svih vrsta poljoprivrednih
strojeva i vršaćih garnitura
Zastupstva u svim većim mjestima

„UZOR SVIH MOTORA
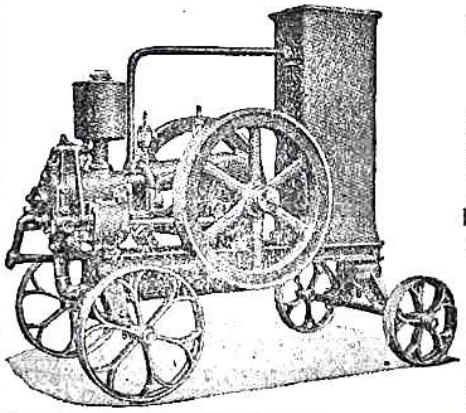
tako zovu motore glasovite marke
Original Lorenz
njihovi posjednici. Najprikladniji te najrentabilniji motor za pogon vršilica, runila, sječkara, sisaljka, pila itd.
Tražite ponude!
AGRAR K. D.
Zagreb, Draškovićeva ulica broj 35.

CVIJEĆE U SOBI

Ilustrovano sa 123 slike

Cijena 28 Din. (za pretplatnike 24 Din.)

Uvezana ova knjiga stoji 35 Din. za naše pretplatnike, pa je **lijepi dar** za svaku domaćicu. Knjige dobivaju se poštom kod naše Uprave.

OSKAR KNOPFF & CO.
i

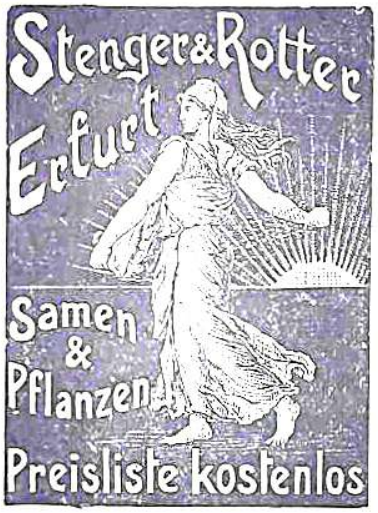

Sve za vrt!

26 novosti **povrtnog i cvjetnog sjemenja** naći ćete u našem glavnom katalogu za 1929. od 80 strana sa 375 slika. Tko razumije njemački, neka prije kupovanja vrtnih potrepština zatraži naš cjenik gratis. Poštarina za kartu je 1½, a za list 3 Din. Najveći izbor cvjetnih lukovica i gomolja kao i biljaka. — Razašiljemo samo najbolju robu!

GOSPODARSKE KNJIGE

razašiljemo samo našim pretplatnicima po narudžbi i uz unaprijed poslan novac:

Adametz dr. prof.: **Živinogojstvo.** Opći dio	Din.	130.—
Broz Kv.: **Pčelarstvo**	„	8.—
Bek V.: **Guske, patke i pure** (sa slikama)	„	5.—
Bek V.: **Kokoši** (sa slikama)	„	5.—
Častek: **Gojidba kunića** (sa slikama)	„	4.—
Dobržanski: **Uputa za trgovinu voća i povrća**	„	12.—
Degen i Kern: **Nadam i kolika**	„	5.—
Filipović dr.: **Mljekarstvo** (sa slikama)	„	30.—
Filipović dr.: **Sirarstvo** (sa slikama)	„	36.—
Grujić prof.: **Racionalno gajenje svinja** (ćir.) sa sl.	„	20.—
Grujić prof.: **Bolesti pernate živine** (ćirilicom)	„	10.—
Grujić prof.: **Gajenje pernate živine** (ćirilicom)	„	40.—
Jagić: **Živinski liječnik** (sa slikama)	„	36.—
Kaitner prof.: **Berba i vrijenje vina**	„	5.—
Kovačević: **Povišenje ratarske proizvodnje**	„	5.—
Kovačević: **Povišenje proizvodnje na livadama**	„	5.—
Krištof dr.: **Vrbanac, metiljavost, ikričavost** (sa sl.)	„	5.—
Morović: **Peronospora i oidium**	„	3.—
Mandekić dr. prof.: **Čilska salitra** (sa slikama)	Din.	5.—
„ „ „ **Gnojidba livada** (sa slikama)	„	12.—
„ „ „ **Racionalna upotreba umjetnih gnojiva** (ćiril. ili latinica)	„	2.—
„ „ „ **O krumpiru**	„	20.—
„ „ „ **Vapneni dušik, njegova upotreba i djelovanje**	„	8.—
Muačević dr.: **Šećerna repa** (ćirilicom) (sa slikama)	„	12.—
Prohaska dr.: **Govedarstvo I.** Pasmine i uzgoj goveda (Sa 51 slikom)	„	56.—
Prohaska dr.: **Govedarstvo II.** Krmiva, hranidba goveda (Sa 12 slika)	„	48.—
Popović: **O kukuruzu** (sa slikama)	„	15.—
Pirnat prof.: **Povrćarstvo** (sa slikama) — Knjižarska cijena Din. 20.—, a za naše pretplatnike	„	15.—
Pirnat prof.: **Cvijeće u sobi**, (sa 132 slike). Knjižarska cijena Din. 28.—, za naše pretplatnike	„	24.—
Radić I. prof.: **Peronospora, oidium i trsni moljac**	„	3.50
Radić I. prof.: **Vino od trsa do trošidbe**	„	50.—
Radić I. prof.: **Vinogradarstvo i pivničarstvo** (sa 110 slika)	„	25.—
Radić I. prof.: **Voće i njegova upotreba** (sa sl.)	„	10.—
Rajčević M. prof.: **Porodaji domaćih životinja**	„	5.—
Rajčević M. prof.: **Uzgoj, hranjenje i bolesti svinja**	„	5.—
Ritig I. prof.: **Vinogradarstvo** (sa slikama)	„	60.—
Ritig I. prof.: **Vinarstvo** (sa slikama)	„	60.—
Sitarić: **Pčelarstvo**	„	10.—
Sitarić: **Svilarstvo**	„	5.—
Steinhausz: **Nonius** (sa slikama)	„	25.—
„ **Lipicanac** (sa slikama)	„	50.—
„ **Slinavka i šap. Svinjska kuga**	„	3.—
Šeringer: **Uređenje gnojišta**	„	3.—
Turk agr.: **Gospodarstvo** (Novo izdanje) sa slikama	„	230.—
Vouk dr. prof.: **Mali gljivar**	„	10.—
Wittmann: **Pučko pčelarenje** (sa slikama)	„	15.—
Wittmann: **Pčelarenje** (sa slikama)	„	20.—
Zdanovsky ing.: **Mljekarstvo** (sa slikama)	»	9.—

Ovim cijenama **treba priračunati poštarinu** i to kod narudžbe do 20 Dinara — 1 Dinar, a za svakih dalinih 30 Dinara — po 1 Dinar. Knjige se šalju **samo poštom!**

Uprava „UZORNI VRTLAR" Zagreb I.
Poštanski pretinac broj 201.

Kompletna godišta

„Uzornog Vrtlara"

mogu se dobiti kod nas uz cijenu:

Godište 1926. nevezano Din 40.—
„ 1927. „ „ 40.—
„ 1928. „ „ 40.—

Korice za uvez pojedinog godišta »Uzornog Vrtlara« sa oznakom godišta u zlatotisku 15 Din. Pojedino uvezano godište 20 Dinara više od neuvezanog godišta. Poštom za svako godište 2 Dinara više.

Uprava »UZORNI VRTLAR I GOSPODAR«, Zagreb. Pošt. pretinac 201.

„ANKER"

Sveopće osiguravajuće dion. društvo, Wien

Filijalna direkcija

ZAGREB

Preradovićev trg 5. II. - Telefon 62-75

Utemeljeno 1858. - Ukupna aktiva D 465,000.000

Preuzima osiguranja života, nadalje protiv požara, nezgode i dužnosti jamstva

FILIJALE:

LJUBLJANA
Kralja Petra Trg 8 - Telefon 23-84

OSIJEK
Kolodvorska ulica 12 - Telefon 5-31

SUBOTICA
Labor Palata, Radićeva 1 - Tel. 7-65

ZASTUPSTVA:

APATIN, KARLOVAC, MARIBOR, SOMBOR, VARAŽDIN, VINKOVCI

VRTLARI!

Ako želite dobiti lijepog i zdravog povrća te voća, morate suzbijati mnogobrojne bolesti i štetnike koji Vam nanose ogromne štete. Upotrebite u tu svrhu samo prokušana i sigurna sredstva kao:

Uspulun za dezinfekciju svakovrsnog sjemenja i zemlje klijališta u svrhu suzbijanja raznih bolesti.

Holfidal za pobijanje buhača (poljskih buha), mravi, lisnih uši i drugih štetnika na povrću i cvijeću.

Solbar za suzbijanje medljike na ružama, ogrozdima, plamenjače i plijesni (fusicladium i monilia) na voćkama, štitastih uši, kovrčavosti lišća bresaka i t. d.

Nosprasen za istodobno suzbijanje plamenjače i plijesni i raznih gusjenica na voćkama i t. d.

Zelio { zrna — za pobijanje miševa; pasta — za pobijanje štakora i voluharica.

Opširna uputstva i cjenike razašilje

„JUGEFA" k. d. ZAGREB

GAJEVA UL. 32

HRVATSKA UČITELJSKA

ŠTEDNA I PREDUJMOVNA ZADRUGA

U ZAGREBU, KRALJICE MARIJE ULICA 34

Osnovana god. 1889.

PRIMA ULOŠKE

i podijeljuje vjeresiju uz najpovoljnije uvjete!

NAJBOLJI PRAVI HARZER-

KANARINCI

počam od 8 Maraka. Pjevači-prednjaci, parovi za uzgoj, poput snijega bijeli kanarinci. Krletke, ptičja hrana i ptičji lijekovi. Ilustrovani cjenik besplatno.

GROSSZUCHT HEYDENREICH,

Bad Suderode in Harz (Njemačka).

Oglašujte u „Uzornom Vrtlaru"!

Hrvatska poljodjelska banka

dioničarsko društvo

Martićeva ulica broj 6 — ZAGREB — Tel.: 3003, 3004, 3005

Bavi se svim bankovnim, štedioničkim i mjenjačnim poslovima.

Prima uloške na knjižice i na tekuće račune uz najpovoljnije ukamaćenje.

Podjeljuje svakovrsne vjeresije.

Safe-depôt.